

KRAŠTO APSAUGOS MOKYKLA

EUGENIJUS KISINAS

INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Mokymo priemonė

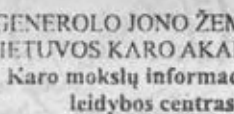
Vilnius 1992

KRAŠTO APSAUGOS MOKYKLA

EUGENIJUS KISINAS

INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Mokymo priemonė

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA
Karo mokslų informacijos ir
leidybės centras

Vilnius

1992

Mokomosios
literatūros
fondas

§ I. BENDRI TEIGINIAI

Individualios apsaugos priemonės (IAP) išsaugo karių kovingumą ir garantuoja kovinio uždavinio įvykdymą prieš masinio naikinimo ginklo (MNG) naudojimo, radiacinių ir cheminių svariųjų sąlygomis.

Sumanus ir savalaikis IAP naudojimas visiškai apsaugo karius nuo nuodingųjų medžiagų (NM), branduolinio sprogdimo šviesos spinduliavimo (BSŠS), radioaktyviųjų dulkių (RD), biologinių aerozolių (BA), anglies monoksido (CO), taip pat sudaro galimybę vykdyti kai kuriuos uždavinius po vandeniu ir deguonies stygio sąlygomis. IAP garantuoja trumpalaikę apsaugą nuo pdegamųjų mišinių ir stviros ugnies.

Kartu su IAP naudojamos medicinos apsaugos priemonės, įeinančios į individualią vaistinėlą, taip pat individualus priešcheminis paketas.

Individualios apsaugos priemonės skirstomos į kvėpavimo organų individualias apsaugos priemones (KOIAP), akių individualios apsaugos priemones (AIAP) ir odos individualios apsaugos priemones (OIAP).

Pagal apsaugos principą KOIAP ir OIAP skirstomos į filtruojamąsias ir izoliuojamąsias.

Pagal paskirtį IAP skirstomos į kariškas ir specialiąsias.

KOIAP skiriamos dujokaukės, respiratoriai, izoliuojantieji kvėpavimo aparatai (IKA), papildomo patrono komplektas (PFK), hopkalitinis patronas.

AIAP skiriami akiniai nuo BSŠS.

OIAP skiriami filtruojamojo ir izoliuojamojo tipo apsauginiai drabužiai. OIAP taip pat skirsto į nuolatinio ir periodiško nešiojimo, vienkartinio ir daugkartinio naudojimo priemones.

Individualios apsaugos priemonės naudojamos žygio, parengties ir kovos padėtyse.

Žygio padėtyje IAP yra nešiojamos arba vežiojamos parengtos nuolatiniam naudojimui pagal paskirtį. Veikiant uždaruose ginkluotės ir kovos technikos objektuose ir fortifikaciniuose statiniuose arba netoli jų, IAP žygio padėtyje gali būti padalinio vado nurodytose vietose.

Parengties padėtyje IAP naudoja, kad sutrumpintų keitimo į kovos padėtį laiką, kai priešas netikėtai panaudojo cheminį arba biologinį ginklą (pagal jo pirmus požymius - patikimus ar abejotinus).

Pirmieji priešo cheminio arba biologinio ginklo naudojimo požymiai yra tokie: masinis artilerijos smūgių, būdingi duslūs šaudmenų sprogimai; aviacijos arba raketų smūgiai ir praskrendantys lėktuvai, tarp jų nedidelės grupės mažame sukėtyje; nežinomos kilmės dūmai ir rūkas; specifiniai pašaliniai kvapai; laisvumas iš aviacijos liejimo prietaisų; cheminės ir nespecifinės biologinės žvaigybės techninių priemonių parodymai; indikatorinės plėvelės antspaivių pakitimas.

Į kovos padėtį IAP keičia nedelsiant netikėto priešo cheminio arba biologinio ginklo naudojimo sąlygomis arba iš anksto.

Kovos padėtyje "dujos" IAP naudojamos apsaugai nuo NM ir BA. Padėtyje "dujos" IAP taip pat apsaugą nuo BSŠS, RD ir garantuoja trumpalaikę apsaugą nuo pdegamųjų mišinių ir atviros ugnies.

Kovos padėtyje "atomas" IAP naudoja apsaugai nuo RD ir BSŠS, taip pat trumpalaikę apsaugą nuo pdegamųjų mišinių ir atviros ugnies.

Į parengties padėtį visas karių IAP keičia pagal komandą "Apsaugos priemonės ruošk".

Į kovos padėtį "dujos" IAP keičia pagal signalą "Cheminis pavojus", pagal komandą "Dujos, spaisustai" (nedelsiamam užsidėjimui netikėto priešo cheminio arba biologinio ginklo naudojimo sąlygomis) ir pagal komandą "Apsaugos priemonės pagal padėtį "dujos" užsidėti" (kai IAP užsidedamos iš anksto).

Kai apsauginis spaisustas keičiamas į kovos padėtį kaip kombinezonas kartu su dujokauke ir kitomis IAP, duoda komandą "Apsauginį komplektą užsidėti. Dujos".

Į kovos padėtį "atomas" IAP keičia pagal signalą "Radioacinis pavojus" arba pagal komandą "Apsaugos priemonės pagal padėtį "atomas" užsidėti".

Keičiant į kovos padėtį tikslai dujokaukę arba tikslai respiratorių, duoda komandas "Dujos" ir "Respiratorių užsidėti".

IAP nuimamos tikslai vadui leidus. IAP nuėmimui duoda komandą "Apsaugos priemonės nusiimti". Jeigu reikia nuimti tikslai stakires IAP, duoda tikslesnę komandą, pavyzdžiui, "Apsauginį ap-

siaustą nusivilkiti". Jeigu kariai buvo užteršti BA, nusiimti dujokaukę ir OIAP leidžiama tikrai stikus ginkluotės ir kovos technikos specialųjį apdorojimą. Dujokaukę nuima stikus karių visiškojį sanitarinį apšvarinimą.

§ 2. FILTRUOJAMOSIOS KVĖPAVIMO ORGANŲ INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

KARIŠKOS FILTRUOJAMOSIOS DUJOKAUKĖS

Kariškos filtruojamosios dujokaukės (toliau vadinsime - dujokaukės) apsaugo kvėpavimo organus, akis ir veidą nuo NM, RD, BA. Dujokaukės garantuoja ilgalaikius sėkmingus karių veiksmus, jeigu jos teisingai parinktos ir paruoštos. Tačiau, be papildomų priemonių, dujokaukės nespasauja nuo anglies monoksido, chloro, smoniako ir kai kurių kitų SVNM. Nuo tokių toksiškų medžiagų kartu su dujokauke apsaugo papildomo patrono komplektai (PPK, DPG-3, DPG-I), hopkelitinis patronas, taip pat izoliuojamosios, pramoninės dujokaukės ir sudrėkintas vatinis marlės raištis.

Dujokaukės veikimo principas pagrįstas kvėpavimo organų izoliavimu nuo aplinkos ir įkvėpimo oro valymu nuo toksiškų aerozolių ir garų filtruojančioje ir sugeriančioje sistemoje.

Dujokaukės įkvėpimą orą neprasturtina deguonim, todėl jas galima naudoti tikrai atmosferoje, kurioje yra ne mažiau kaip 17 proc. deguonies (pagal spimtį).

Karių apsaugai naudojamos dujokaukės nurodytos I lentelėje.

Dujokaukių apsauginės savybės charakterizuojamos laidumo koeficientu K , dinaminio aktyvumu M ir apsaugos laiku.

$$K = K_f + K_s,$$

čia K_f - koeficientas, charakterizuojantis aerolinio filtro nevisišką oro išvalymą nuo serozolių;

K_s - antveidžio siurbimo koeficientas, rodantis antveidžio nesandarumą.

Dinaminis aktyvumas M charakterizuoja filtruojančios ir sugeriančios dėžutės sugeriančio sluoksnio apsaugines savybes; jo kiekybinė charakteristika - dujų arba garų masė, kurią sorbavo sugeriantis sluoksnis per visą apsauginio veikimo laiką.

Filtruojamųjų dujokaukių charakteristikos

Dujokaukės merkė	Masė, kg	Antveidis dydžių kiekis	Antveidžių dydžių kiekis	Filtruojanti ir sugeriama dėžė (FSD)	FSD masė, kg
RŠ-4	1,8	ŠM-41Mu	5	EO-16	0,85
	1,1	ŠMS ^x	4		
PMG	1,1	ŠMG	4	EO-18K	0,5
PMG-2	0,91	ŠM-66Mu ^x	4	EO-62K	0,23
		ŠM-62	5		
FBP	1,1	ŠMB	5	EO-19B	0,09
GP-5	0,9	ŠM-62	5		
		ŠM-62U ^x			
PMK		M-80	3	EO.I.08.OI	
PMK-2		MB-I-80	3	EO.I.15.OI	

^x Antveidyje yra pasikalbėjimo įtaisas.

Apsauginio veikimo laikas - laikas nuo NM dujų arba garų patekimo į sugeriantį sluoksnį iki atsireidimo už šio sluoksnio prasiskverbusių NM koncentracijos.

Nepalankiusiomis kovinio naudojimo sąlygomis filtruojančios ir sugeriančios sistemos dinaminis aktyvumas sudaro: patvarioms NM ne mažiau kaip 1,2 g, nepatvarioms - ne mažiau kaip 0,4 g. To pakanka karių apsaugai ne mažiau kaip 7-8 paroms. Filtruojančioji ir sugeriančioji sistema turi laidumo koeficientą $K = (1 \cdot 10^{-5} - 1 \cdot 10^{-4}) \%$, tai garantuoja patikimą kvėpavimo organų apsaugą nuo visų žinomų labai toksiškų NM, RD, BA.

2 ir 3 lentelėse pateiktos kai kurių dujokaukių apsauginių savybių charakteristikos.

Sudėtis ir sandara

Dujokaukė susideda iš antveidžio, filtruojančios ir sugeriančios sistemos (FSS), kurie tarpusavyje sujungti tiesiogiai arba sujungimo žarna.

2 lentelė

Filtruojamųjų dujų kaukių apsaugos nuo NM charakteristikos
(karių vidutiniai ir dideli fiziniai krūviai)

NM	Dujokaukė	Dinaminis aktyvumas, g/s šilumos temperatūra, °C	
		nuo 0 iki + 20	+ 40
Zomanaš, zarinas, ipritas	RŠ-4	80	55
	PMG (PMK)	2,5	1,6 (1,7)
	PMG-2 (PMK-2)	2,2	1,5 (1,7)
	PBF	1,6	1,2
Ciano vandenilis	RŠ-4	19	19
	PMG (PMK)	7,0 (4,8)	7,0 (4,8)
	PMG-2 (PMK-2)	5,6 (5,4)	5,6 (5,4)
	PBF	2,6	2,6
Fosgenas	RŠ-4	38	38
	PMG (PMK)	8 (7,5)	8 (7,5)
	PMG-2 (PMK-2)	8 (10,2)	8 (10,2)
	PBF	6	6

3 lentelė

Kai kurių dujų kaukių apsauginės charakteristikos

Dujokaukė	Dinaminis aktyvumas FCM, g	Apsauginio veikimo laikas ^x , min	Laidumo koeficientas, %	Pasipriešinimas pastoviam oro srautui, mm Hg
RŠ-4	120	150	0,00002	18
PMG	3,5	35	0,00002	25
PMG-2	3,5	20	0,00002	25
PBF		I-3 atpau- liai	0,0001	< 25
GP-5	2,5	15	0,0002	21

^x nepatvarioms NM.

Dujokaukės komplekte yra krepšys, nerasojančios plėvelės, taip pat, priklausomai nuo dujokaukės tipo, gali būti pasikalbėjimo įtaisio membranos, trikotažinis hidrofobinis (nesugeriantis drėgmės) apvalkas, uždedami šildymo manžetai, vandens nepraleidžiantis krepšelis, gertuvės dangtelis su vožtuvu ir kortelė.

Filtruojanti ir sugerianti sistema išvalo įkvepiamą orą nuo NM aerozolių ir garų, RD, BA. Orą nuo aerozolių valo serozolinis filtras, o nuo garų – adsorbentas (specialiai apdorotas aktyviosios anglies sluoksnis), vadinamas įkrova, arba šichta. Įvairių tipų dujokaukių FSS sudaro arba filtruojanti ir sugerianti dėžutė (FSD) arba filtruojantys ir sugeriantys elementai (FSE). Tam tikromis sąlygomis FSS gali sudaryti FSD ir papildomas patromas.

Antveidis (šalminė kaukė arba kaukė) apsaugo veidą ir akis nuo NM, RD, BA, praleidžia kvėpavimo organams išvalytą orą ir išmeta į atmosferą iškvepiamą orą. Jis susideda iš korpuso, akinų mazgo, vožtuvų dėžutės, vėsintuvų ir tvirtinimo ant galvos sistemos. Gali būti taip pat įrengti pošelmis, obturatorius, pasikalbėjimo įtaisas ir skysčio gėrimo sistema. Antveidžiai gaminami iš pilkos arba juodos gumos.

Jungiamoji žarna jungia antveidį su FSD (tiksliai RČ-4 tipo dujokaukės).

Krepšyje dujokaukė nešiojama, saugoma ir laikoma.

Nerasojančios plėvelės apsaugo akinių mazgą nuo rasojimo. Šešių plėvelių komplektas įdėtas į metalinę dėžutę ir sandarintas izoliuojančia juoste.

Uždedami šildymo manžetai apsaugo akinių mazgą nuo apšalo esant neigiamoms temperatūroms.

Trikotažinis hidrofobinis apvalkas (toliau vadinamas – apvalkas) apsaugo FSD nuo stambių dulkių, drėgmės, sniego ir kitų teršalų. Dujokaukėse, turinčiose jungiamąją žarną, dujokaukės krepšys kartu yra ir apvalkas.

Vandens nepraleidžiantis krepšelis apsaugo dujokaukę nuo vandens įveikiant vandens kliūtis.

Vožtuvų dėžutė paskirsto įkvepiamo ir iškvepiamo oro srautus. Antveidžių ŠM-4IMu, ŠMS, ŠM-62, ŠM-66Mu vožtuvų dėžutėse yra vienas įkvėpimo vožtuvas ir du iškvėpimo vožtuvai – pagrindinis

ir atsarginis. Kituose antveidžiuose (ŠMG, ŠM-62U, ŠMB) iškūpimo vožtuvus patalpintas FSS prijungimo mazga. Iškūpimo vožtuvai yra jautriausi dujokaukės elementai todėl, kad jiems sugedus (užsiteršus, užšalus) užterštas oras patenka po antveidžiu.

Vėsin tuvais (akinių optakų kanalais) iškūptas, palyginti šaltas, oras steina prie stiklų, srūva įais, dėl to stiklai mažiau rasoja.

Naudojantis dujokauke, pasikalbėjimo įtaisais pagerina kalbos perdavimo kokybę.

Antveidžio tvirtinimo ant galvos sistema sandarina dujokaukę pagal obtiuracijos (spygalvio) liniją ir laiko antveidį ant galvos. Šalinių kaukių tvirtinimo sistema pagaminta kartu su kauke šalmo pavidalu, kaukių - antgalvio pavidalu su penkiais dirželiais, tvirtinamais prie kaukės sėgtelėmis. Dirželiai turi numeruotas iškišas (stremes).

Obtiuratorius (spygalvis) gerina antveidžio sandarumą. Tai plona, užlenkta į kaukės vidų, guminė juosta.

Pošalmis mažina akinių mazgo sprasojimą ir spšalimą. Tai guminė puskaukė su dviem iškūpimo vožtuvais.

Skysčio gėrimo sistema sudaro sąlygas gerti ir valgyti skystą maistą užterštoje atmosferoje (dujokaukės PMK, PMK-2, GP-7V).

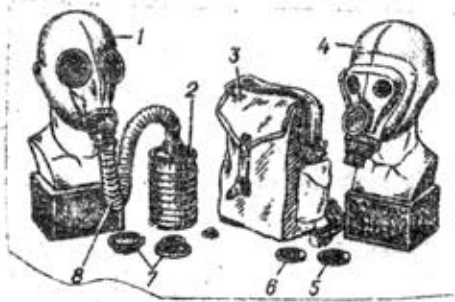
Kortelėje, kuri tvirtinama ant krepšio kairiojo šono, nurodomas dujokaukės numeris, kario pavardė ir antveidžio dydis.

Dujokaukė RŠ-4 (rus. РМ-4, I pav.). Filtruojanti ir sugerianti 17 cm aukščio ir 10,7 cm skersmens cilindro formos dėžutė EO-16. Korpuso dugne yra vidinis, srieges turintis, kaklelis.

Šalminė kaukė ŠM-4IMu susideda iš korpuso, akinių mazgo, vėsin tuvų ir vožtuvų dėžutės.

Šalminė kaukė ŠMS papildomai turi pasikalbėjimo įtaisą, o stiklų frontalus išdėstymas ir dydis sudaro galimybę dirbti su optiniais prietaisais.

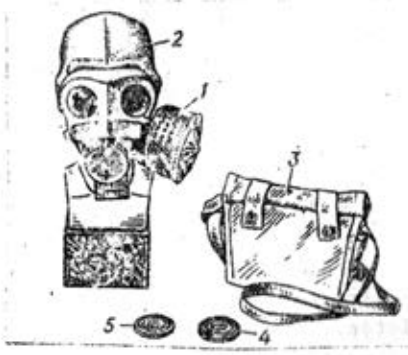
Krepšyje yra du skyriai: šalminei kaukei, respiratoriui ir PSD. Pertvoroje yra užsegama kišenėlė dėžutei su nerasojančiomis plėvelėmis ir membranomis, taip pat gali būti išorinė kišenė individualiam priešcheminiam paketui.

1 pav. Dujokaukė RŠ-4 :

1 - Šalminė kaukė ŠM-4IMu; 2 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO-16; 3 - krepšys; 4 - šalminė kaukė SMS; 5 - nerasojančios plėvelės; 6 - šalminės kaukės SMS pasikalbėjimo įtaiso membranos; 7 - uždedami šildymo smūžetai ŠM-4IMu; 8 - jungiamoji žarna.

Dujokaukė PMG (rus. ПМГ, 2 pav.). Filtruojanti ir sugerianti 9 cm aukščio ir 10,8 cm skersmens cilindro formos dėžutė EO-18K.

2 pav. Dujokaukė PMG :

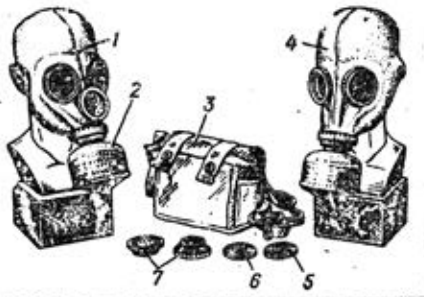
1 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO-18K (EO-62k) apvalke; 2 - šalminė kaukė ŠMG; 3 - krepšys; 4 - nerasojančios plėvelės; 5 - pasikalbėjimo įtaiso membranos.

Šalminė kaukė ŠMG susideda iš korpuso, akinų mazgo, vėsin-tuvų, vožtuvų dėžutės, pasikalbėjimo įtaiso ir FSD jungimo mazgo, kuriame yra įkvėpimo vožtuvos. Šalminė kaukė turi išpjovas šalmo dalyje ir kaklo juostą, kuri fiksuoja šalminę kaukę ant galvos.

Vožtuvų dėžutė pagaminta guminio prievamzdžio pavidalo su dviem grybelių tipo iškvėpimo vožtuvais. Akinių mazgo stiklą frontalus išdėstymas ir dydis sudaro darbo su optiniais prietaisiais sąlygas. 90 proc. ŠMG antveidžių gaminami su kairiuoju FSD prijungimo mazgu, 10 proc. - su dešiniuoju (iš dešinės galvos pusės).

D u j o k a u k ė P M G - 2 (rus. ПМГ-2, 3 pav.).

Filtruojanti ir sugerianti 8 cm aukščio ir 11,2 cm skersmens cilindro formos dėžutė EO-62K.

3 pav. Dujokaukė PMG-2:

1 - šalminė kaukė ŠM-66Mu; 2 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO-62K spvalke; 3 - krepšys; 4 - šalminė kaukė ŠM-62; 5 - nerasojančios plėvelės; 6 - ŠM-66Mu pasikalbėjimo įtaiso membranos; 7 - uždedami šildymo manžetai.

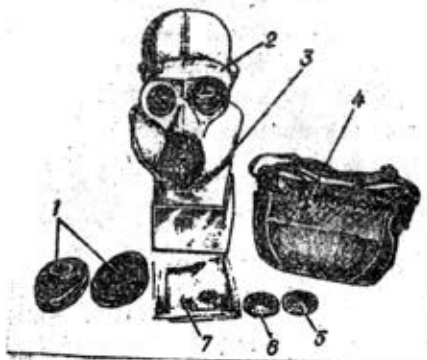
Šalminė kaukė ŠM-66Mu susideda iš korpuso, akinių mazgo, vėsinčių, vožtuvų dėžutės ir išardomo pasikalbėjimo įtaiso. Antveidyje padarytos išpjovos ausims, tai sudaro normalias girdimumo sąlygas.

Šalminė kaukė ŠM-62 skiriasi nuo šalminės kaukės ŠM-41Mu vožtuvų dėžutės konstrukcija, kuri analogiška ŠM-66Mu vožtuvų dėžutei.

D u j o k a u k ė P R F (rus. ПРФ - противогаз безкоробочный

фильтрующим, 4 pav.). Apsaugo kvėpavimo organus, akis ir galvos odą nuo NM, RD ir RA: nuo trijų antpuolių, naudojant atsparias NM; nuo vieno antpuolio, naudojant nestsparias NM. Laidumo koeficientas $K=1 \cdot 10^{-4}\%$, siurbimo koeficientas $K_s=1,5 \cdot 10^{-4}\%$. Pasipriešinimas kvėpavimui mažesnis kaip 25 mm gyvsidabrio stulpelio.

II.

4 pav. Dujokaukė PBF :

1 - filtruojantys sugeriantys elementai EO-19E; 2 - šiluminė kaukė ŠMB; įkvėpimo vožtuvo mazgas; 4 - krepšys; 5 - nerasojančios plėvelės; 6 - pasikalbėjimo įtaiso membranos; 7 - vandens nepralaidžiantis krepšelis.

Filtruojantis sugeriantis elementas EO-19E (rus. EO-19) yra išlenktos elipsės formos (9,2 x 13,8 x 2,0 cm), sveria 90 g. Elementas susideda iš dviejų sandariai sujungtų paketų. Kiekvienas paketas susideda iš filtruojančios sorbuojančios ir filtruojančios medžiagos, priešdulkinio tampono ir hidrofobinio audinio. Iškilioje elemento pusėje yra kaklelis, ant kurio, idėjus elementą į šiluminės kaukės kišenę, uždeda įkvėpimo vožtuvo mazgą. Vožtuvo mazgą uždeda ant elemento kaklelio taip, kad žaliuzių plyšiai būtų nukreipti žemyn.

Užterštas oras per įkvėpimo vožtuvo mazgą ir kaklelį patenka į elementus, medžiagų pakete išvalomas nuo NM, RD, BA ir nukreipiamas į antveidžio pokaukinę erdvę.

Elementai EO-19E saugomi užvirintuose polietileniniuose paketuose.

Šiluminė kaukė ŠMB susideda iš korpuso su dviem kišenėmis, akinų mazgo, pošalmio, išardomo pasikalbėjimo įtaiso, vožtuvų dėžutės ir ekrano. Pasikalbėjimo įtaisas ir vožtuvų dėžutė su dviem grybelių tipo vožtuvais įrengti viename bloke ir uždenkti nuimamu ekranu.

Guminis pošalmais turi du įkvėpimo vožtuvus, tvirtinamas ant vožtuvų pasikalbėjimo įtaiso, taip pat viena sąsaga korpuso paksu-kinėje dalyje ir dviem sąsagomis - prie vidinių kišenių sienelių.

Vidinės kišenių sienelės kartu su pošalmiu ir priekine kaukinės dalies sienele sudaro vėsintuvus, kuriais išvalytas elementuose oras patenka prie akinių mazgo.

Akinių mazgo stiklų frontalus išdėstymas ir dydis leidžia dirbti su optiniais prietaisais.

Šalminę kaukę ŠMP gamina penkių dydžių, o pošalmį - trijų (M - mažas, V (rus. С - средний) - vidutinis ir D (rus. Б - большой) - didelis).

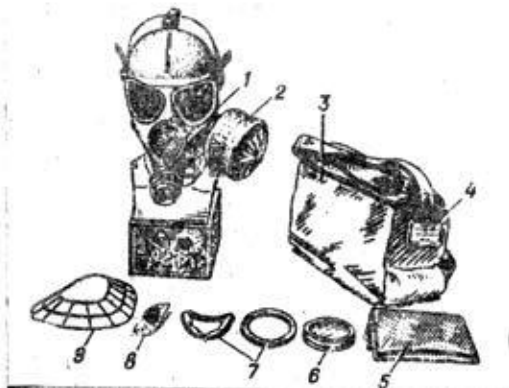
Antveidžių ir komplektuojamųjų pošalmių procentinis santykis nustatytas toke: nulinis dydis - 100 proc. mažų pošalmių; pirmas dydis - 100 proc. vidutinių; antras dydis - 50 proc. vidutinių ir 50 proc. didelių; trečias ir ketvirtas dydžiai - 100 proc. didelių pošalmių.

Krepšys turi du skyrius: didelį - dujokaukei, mažą - vandens nepraleidžiamam krepšeliui. Vidinėje kišenėje laikomas IPP, o išorinėje - neruošiamos plėvelės ir membranos.

Dujokaukės PMK ir PMK-2 (rus. ПМК ir ПМК-2, 5 ir 6 pav.) turi trapezijos formos išlenktus stiklius, kurie leidžia dirbti su optiniais prietaisais, skysčio priėmimo sistemą, kuri leidžia, nenuimant dujokaukės, gerti vandenį ir valgyti skystą maistą (8 pav.).

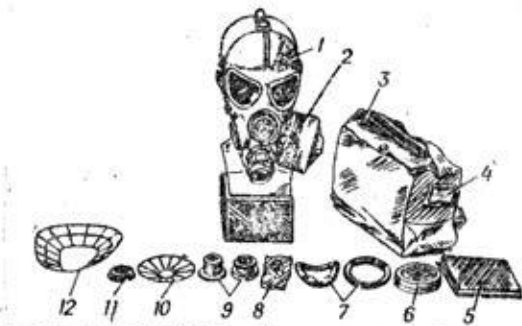
Dujokaukė PMK-2 turi du PSD jungimo mazgus, kurie sudaro galimybę pritvirtinti PSD prie kairiosios ar dešinėsios antveidžio pusės. PSD EO.I.15.OI (7 pav) įtaisytas įkvėpimo vožtuvas ir vėsintuvus.

Dujokaukėse PMK ir PMK-2 vietoj šalminės kaukės naudojama kaukė su antgalviu, turinčiu penkias tvirtinimo juosteles su fiksuotomis sągtelėmis.

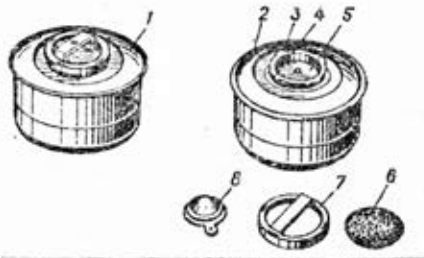
5 pav. Dujokaukė PMK :

I - kaukė M-80; 2 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO.I.08.OI apvalke; 3 - krepšys; 4 - kortelė; 5 - vandens nepraleidžiantis krepšelis; 6 - nerasojančios plėvelės; 7 - uždedami šildymo manšetai; 8 - gertuvės dangtelis su vožtuvu polietilenuose pakete; 9 - idėklas.

6 pav. Dujokaukė PMK-2 :

I - kaukė MB-I-80; 2 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO.I.I5.OI apvalke; 3 - krepšys; 4 - kortelė; 5 - vandens nepraleidžiantis krepšelis; 6 - nerasojančios plėvelės; 7 - uždedami šildymo manšetai; 8 - gertuvės dangtelis su vožtuvu; 9 - tarpinės movos; 10 - grotelės; 11 - dangtelis; 12 - idėklas.

7 pav. Filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO.I.I5.OI :

1 - surinkta FSD EO.I.I5.OI ; 2 - korpusas; 3 - kaklelis; 4 - st-lanka; 5 - įkvėpimo vožtuvas; 6 ir 8 - kamščiai; 7 - vėsintuvas.

8 pav. Gėrimas (skysto maisto valgymas) su uždėta dujokauke.

Trumpos žinios apie eksploatacines savybes

FSD apsauginės savybės blogėja, jeigu saugant dujokaukes padaliniuose, sudrėksta dėžutės sorbuojantis sluoksnis.

Aerolinius filtrus neigiamai veikia vanduo, rūkas, neutralūs dūmai, grunto dulkės. Todėl, ypač taikos metais, reikia riboti dujokaukių naudojimą rūke, iškrentant atmosferiniams krituliams ir pan.

Reikia vengti mechaninių FSD žalojimų. Galima naudoti įlenktas PSD, jeigu nepažeistas jos sandarumas ir nebyra sorbuojantis sluoksnis (tai nustatoma pagal triukšmą pakračius dėžutę), o įlenkimei neviršija PSD EO-16 - nedidesnio kaip 15 cm² ploto ir 0,5 cm gylio; mažo gabarito dėžutės - stitinkamai 7-8 cm² ir 0,3 cm.

Naudojant dujokaukę galima antveidžio sanderumo pašeidimai. Pagrindinės sanderumo pašeidimo priežastys yra tokios: antveidžio gumos, membranos ir jungiamosios žarnos pradūrimas arba iplėšimas; antveidžio mazgų montavimo sanderumo pašeidimas; nėra tarpiklių (tarpinių žiedų) pasikalbėjimo įtaise; įkvėpimo vožtuvų nebuvimas, sugedimas, užteršimas arba užšalimas; blogai užsuktas pasikalbėjimo įtaiso dangtelis; blogai sujungtas antveidis su PSD arba jungiamąja žarna; tarpinių žiedų nebuvimas antveidžio vožtuvų dėžutėje arba jungiamojoje žarnoje; mechaninis akinų mazgo stiklų pašeidimas; neteisingas antveidžio uždėjimas ant galvos; didelė plaukų danga ant veido ir kt.

Kariams veikiant stipriai pridulkėjusioje atmosferoje, gali užsiteršti iškėpimo vožtuvai, dėl to dujokaukę gali išsanderinti, gerokai padidėti pasipriešinimas kvėpavimui. Tokiais atvejais spūžūrimas ir prapleusimas vandeniui su muilu antveidis ir, ypač iškėpimo vožtuvai. Neleistina, kad vanduo patektų į PSD.

Naudojus dujokaukę dulkėtoje atmosferoje reikia: nuvalyti dulkes nuo apvalko; jeigu galima, prapūsti oru PSD - du tris kartus stipriai papūsti į PSD kaklelį.

Dujokaukės paruošimas naudoti

Dujokaukės paruošimas naudoti prasideda nuo antveidžio dydžio nustatymo. Dujokaukės antveidžio dydį nustato pagal galvos vertikalniąją spimtį (4 lent. ir 9 pav.), matuojant ją uždara kreive per viršugalvį, smakrą ir skruostus. Matavimo rezultatus apvalina iki 0,5 cm.

Šalminės kaukės ŠMP antrąjį dydį parenka priklausomai nuo veido sukščio (10 pav.). Kariams, kurių veido sukštis neviršija 12,5 cm, duodamas antro dydžio antveidis su vidutinio dydžio pošalmiais, kitiems - su didelio dydžio pošalmiais.

Dujokaukių PMK ir PMK-2 antveidžius parenka pagal galvos vertikalniąją ir horizontaliąją spimtį. Pastarąją matuoja uždara kreive per kaktą, smilkinius ir pakaušį (II pav.). Matavimų rezultatus apvalina iki 0,5 cm. Pagal dviejų matavimų sumą nustato tipinį kaukės dydį (kaukės dydį ir antgalvio juostelių padėtis - numerius), atitinkantį nurodytus 5 lent. dydžių tarpus.

9 pav. Vertikaliosios galvos spinties matavimas.

10 pav. Veido sukščio matavimas.

4 lentelė

Dujokaukės antveidžio parinkimas

Dujokaukė	Antveidis	Antveidžių dydžiai ir jiems atitinkanti vertikalią galvos spintį, cm				
		0	1	22	3	4
RŠ-4, PMG-2, GP-5	ŠM-4IMu, ŠM-62, ŠM-62u	63 ir mažiau	63,5-65,5	66 - 68	68,5-70,5	71 ir daugiau
RŠ-4	ŠMS	61,5 ir mažiau	62 - 63,5	64 - 67	67,5 ir daugiau	-
PMG	ŠMG	-	62,5 - 65,5	66 - 67,5	68-69	69,5 ir daugiau
PMG-2	ŠM-66Mu	63,5 ir mažiau	63,5 - 65,5	66-68	68,5 ir daugiau	-
PBF	ŠMB	64-65,5	66 - 67,5	68 - 69,5	70 - 71,5	72 ir

Naują antveidį reikia iš vidaus bei lauko pusės nušluostyti sudrėkintu švėriu skudurėliu, iškvėpimo vožtuvus prapūsti (geriau praplauti). Naudotą antveidį nušluostyti spiritu arba 2 proc. for-

malino tirpalu. Stebėti, kad akystis nepatektų į PSD.

Gavus dujokaukę, reikia apžiūrėti ir patikrinti, ar tvarkingos, nesugedusios visos jos dalys, paskui taisyklingai sujungti dalis ir patikrinti, ar dujokaukę sandari.

Surenkant dujokaukę, reikia nuo PSD kaklelio nuimti dangtelį ir išimti kamštį iš dugno angos. Dangtelį, tarpinę ir kamštį saugoti dujokaukės krepšyje.

II pav. Horizontalios galvos spinties nustatymas.

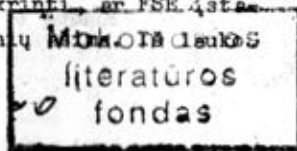
5 lentelė

Dujokaukių PMK, PMK-2 ir GP-7 kaukių parinkimas priklausomai nuo vertikaliosios ir horizontaliosios galvos spinties sumos

Matavimų suma, cm	Kaukės dydis	Antgalvio juostelių padėtis		
		kaktos	šilkinų	skruostų
I18,5 ir mažiau	1	4 (4)	8 (8)	6 (8)
I19 - I21		3 (3)	7 (7)	6 (8)
I21,5 - I23,5	2	3 (3)	7 (7)	6 (8)
I24 - I26		3 (3)	6 (6)	5 (7)
I26,5 - I28,5	3	3 (3)	6 (7)	5 (7)
I29 - I31		3 (3)	5 (5)	4 (6)
I31,5 ir daugiau		3 (3)	4 (4)	3 (5)

Pastaba. Skliuzteliuose nurodytos antgalvio juostelių padėtyje dujokaukei GP-7.

Surenkant dujokaukę PBF reikia: išimti iš polietileninių paketų (atplėšus arba nupjovus kraštus) abu FSE. Išversti šalminę kaukę, atsegti pošalmį, įstatyti FSE į kišenes, pro atitinkamus plyšius kišenių iškišti FSE šilkinę juostelę; patikrinti, ar FSE įstatyti kišenių be nukrypimų, simetriškai kišenių

pusės uždėti ant PSE kaklelio įkvėpimo vožtuvų mazgus (iki spregtelėjimo), patikrinus iš anksto, ar juose yra ir nesugedę įkvėpimo vožtuvai. Esanti įkvėpimo vožtuvo mazgo korpusė žymė (iškilimas cilindrinėje dalyje) turi būti nukreipta į viršų, o plyšiai žaliuzėse – žemyn. Užsegti pošalmį.

Įstatyti antveidyje priemonės nuo sprasojimo ir spūšalimo.

Sudėti į krepšį visus komplekto detales, respiratorių, IPP. Dujokaukę įdėti į krepšį paskutine. Dujokaukės įdėjimo tvarka yra tokia:

dujokaukė RS-4: įdėti PSD į krepšio skyrių su užsitraukiam-
čiu kakleliu; užtempti ir užrišti kaklelio juosteles; šalminę kau-
kę sudėti pagal ašies liniją, perlenkti išilgai ir po to skersai,
uždengiant guma stiklus; įdėti šalminę kaukę į krepšį vožtuvų
dėžute žemyn;

dujokaukė PMG: paimti dujokaukę už pasikalbėjimo įtaiso;
sudėti šalną į kaukę; kaukę sudėti pagal ašies liniją; įdėti į
krepšį dėžute nuo savęs;

dujokaukė PMG-2: šalminę kaukę sudėti pagal ašies liniją, per-
lenkti išilgai ir skersai, uždengiant guma stiklus; įdėti į krepšį
pasikalbėjimo įtaisu žemyn;

dujokaukė PBF: paimti dujokaukę už vožtuvų pasikalbėjimo
įtaiso; sudėti šalną į kaukę; kaukę sulenkti pagal ašies liniją ir
įdėti į krepšį vožtuvų pasikalbėjimo įtaisu žemyn;

dujokaukės PMK ir PMK-2: paimti dujokaukę už pasikalbėjimo
įtaiso, sudėti antgalvį į kaukę; kaukę perlenkti per ašies liniją
ir įdėti į krepšį dėžute nuo savęs.

Tikrinant dujokaukės sandarumą reikia nuimti apvalką, užsi-
dėti dujokaukę, užkimšti dėžutės dugno angą kamščiu arba delnu
(dujokaukėje PBF uždengti delnais įkvėpimo vožtuvų mazgus) ir gi-
liai įkvėpti. Jeigu oras po antveidžiu nepatenka – dujokaukė
sanderi.

Atsukti pasikalbėjimo įtaiso dangtelį ir patikrinti pasikal-
bėjimo membraną, jeigu ji sugedusi – pakeisti atsargine.

Patikrinti įkvėpimo vožtuvų švarumą. Šiam tikslui dujokau-
kėje PBF nuimti ekraną.

Jeigu oras praeina pro smilkinių idubimus, pakeisti šalminę
kaukę mažesnio dydžio kauke, o kaukės (PMK, PMK-2, GP-7) patepti
I-2 padalomis smilkinių ir skruostų juosteles arba pakeisti kaukę
mažesnio dydžio kauke.

Ar dujokaukė gerai surinkta ir neturi jokių kitų gedimų, galutinai tikrinama patalpoje (palapinėje) su chlorpikrino garais arba dirginančių NM aerozoliais. Tokį tikrinimą atlieka: gavus dujokaukę arba pakeitus antveidį; du kartus per metus; kovos veikamų sąlygomis - pagal vadov nurodymus priklausomai nuo aplinkybių. Dujokaukė tikrinama vadovaujant padalinio vadui. Tikrinant turi dalyvauti medicinos darbuotojas su pirmosios pagalbos priemonėmis.

Dujokaukes tikrinti chlorpikrino garais ir dirginančių NM aerozoliais leidžiama kariams, išmanantiems nurodytų medžiagų savybes, dujokaukės sandarą ir naudojimą, taip pat jos tikrinimo tvarką.

Dujokaukių tikrinimo patalpa (palapinė) turi būti ne arčiau kaip 100 m nuo gyvenamųjų patalpų.

Dujokaukių sandarumą tikrina esant chlorpikrino koncentracijai $8,5 \text{ g/m}^3$, kurią sudaro išgarinus 5-6 ml skysto chlorpikrino I m^3 patalpų, kai temperatūra 15°C ir daugiau, ir 9-10 ml - kai temperatūra nuo 10 iki 15°C . Šaltu metų laiku šildo patalpų orą iki 15°C .

Griežtai draudžiama šildyti chlorpikriną, reikia išvengti jo patekimo ant šildymo priemonių, todėl kad stipriai įkaitęs jis skyla sudarydamas fosgeną.

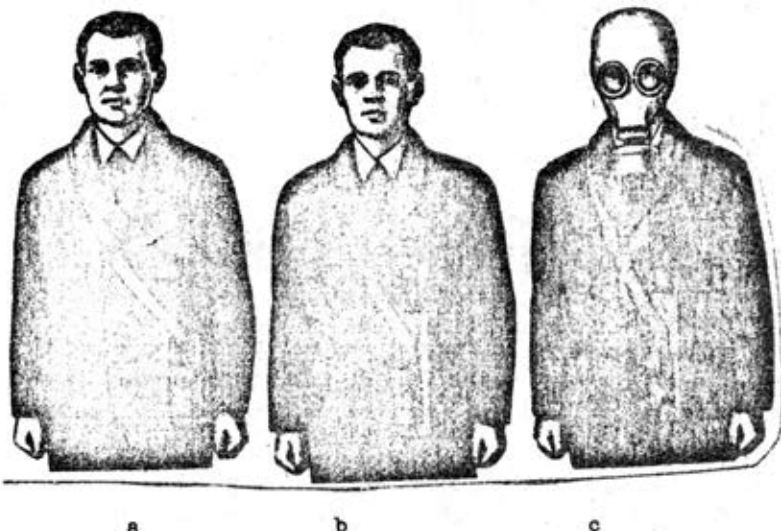
Dujokaukes chlorpikrino garais tikrina šitaip. Prieš įeinant į palapinę, ten sudaro reikiamą chlorpikrino koncentraciją. Padalinio vadas (puskarininkis) įveda į palapinę 15-20 karių grupę su dujokaukėmis kovos padėtyje. Grupės buvimas palapinėje su chlorpikrinu neturi viršyti 3 min. Būnant palapinėje, kiekvienas karys turi kelis kartus pelenkti ir staigiai pasukti galvą, taip pat 8-10 kertų prisėsti. Patikrinimo metu draudžiama nusiimti dujokaukę.

Jeigu kai kurie kariai pajautė akių dirginimą, jie nedelsiant išvedami iš palapinės, atvedami į užuovėjinę pusę ir, nustačius ir pašalinus gedimą arba pakeitus antveidį (dujokaukę), vėl tikrina dujokaukę.

Antveidis yra parinktas, o dujokaukė tverkinga, jeigu tikrinant neįsėjamas akių ir viršutinių kvėpavimo takų dirginimas.

Dujokaukės naudojimas

Dujokaukė nešiojama vienoje iš trijų padėčių: žygio, parengties ir kovos (I2 pav.).

I2 pav. Dujokaukės padėtys:
a - žygio; b - parengties; c - kovos.

Keičiant dujokaukę į žygio padėtį reikia: uždėti krepšį su dujokauke per dešinį petį taip, kad ji būtų ant kairio šono ir antsiuvas būtų nukreiptas nuo savęs; krepšio viršus turi būti ties juosmeniu; atsėgti krepšio antsiuvą, išimti dujokaukę, patikrinti PSD prijungimą prie antveidžio, akinių mazgo stiklus ir iškvėpimo vožtuvus, nušluostyti nešvarius stiklus, pakeisti netekusius skaidrumo nerasojančias plėveles; įdėti dujokaukę į krepšį ir užsėgti jį; nustumti krepšį už nugaros, kad nekliudytų rankai; prireikus pritvirtinti krepšį prie kairiojo šono juosmens raiščiu.

Į parengties padėtį dujokaukę keičia pagal komandą "Dujokaukę parenk".

Keičiant dujokaukę į parengties padėtį reikia: atsėgti krepšio antsiuvą (dujokaukių PMG ir PMG-2 krepšius nestsega), pritvir-

tinti krepšį su dujokauke juosmens raiščiu prie kairiojo šono, atlaivinti šalmu smakro dirželį.

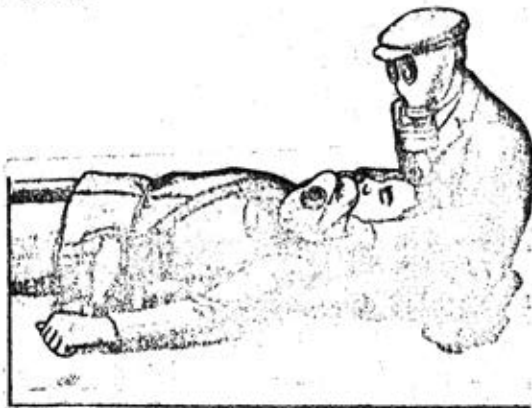
Dujokaukes PBF, PMK ir PMK-2 galima nešioti ant juosmens diršo.

Į kovos padėtį dujokaukę keičia pagal signalą "Cheminis pavojus", pagal komandą "Dujos" ir savarankiškai.

Keičiant dujokaukę į kovos padėtį reikia: sulaukyti kvėpavimą ir užsimerkti, prireikus padėti ginklą; nusiimti šalmą ir galvos apdangalą; išimti iš krepšio dujokaukę; paimti šalvinę kaukę abiem rankomis už apatinės storesnės dalies taip, kad nykščiai liktų lauke, o kiti pirštai - kaukės viduje; dėti apatinę antveidžio dalį už smakro ir ūmiu rankų judesiu į viršų ir atgal užtempti antveidį ant galvos taip, kad nebūtų raukšlių, o akinų mazgas būtų tiesiai prieš akis; pašalinti nukrypimus ir raukšles, staigiai ir iki galo iškvėpti, atsimerkti, toliau kvėpuoti; užsidėti šalmą (galvos apdangalą).

Užsidedant dujokaukę gulint reikia: sulaukyti kvėpavimą, užsimerkti, padėti ginklą; nusiimti šalmą ir galvos apdangalą; išimti dujokaukę ir užsidėti ją; iškvėpti, atsimerkti, toliau kvėpuoti.

Uždedant dujokaukę sužeistajam reikia ją pasodinti arba paguldyti, išimti jo dujokaukę iš krepšio ir uždėti ant sužeistojos galvos (I3 pav.).

I3 pav. Dujokaukės uždėjimas sužeistajam.

Įveikiant vandens kliūtis, kai ore nėra NM, RD ir BA, reikia saugoti FSD nuo vandens. Dujokaukėse PDF, PMK, PMK-2 reikia naudoti vandens nepraleidžiantį krepšį. Saugant dujokaukių RŠ-4, PMG ir PMG-2 FSD reikia atpalaiduoti dėžutes nuo antveidžių, užsandarinti jas kamščiais ir dangteliais patikrinus, ar juose yra guminės tarpinės. Įveikus vandens kliūtį, nušluostyti visas dujokaukės dalis, išdžiovinti krepšį, pakeisti nerasojančias plėveles, surinkti dujokaukę ir įdėti į krepšį.

Dujokaukę nusiima pagal komandą "Dujokaukę nusiimti" arba "Apsaugos priemonės nusiimti". Pagal šią komandą reikia: padėti ginklą; nusiimti šalną, galvos apdangalą ir pošalmį; ranka suimti dujokaukės antveidžio vožtuvų dėžutę, kiek patempti antveidį žemyn, po to rankos judesiu į priekį ir sukštyn nusiimti dujokaukę; užsidėti galvos apdangalą ir šalną, jeigu jie neužteršti; sudėti dujokaukę ir įdėti ją į krepšį. Esant galimybei, išversti nuimtą antveidį, išdžiovinti ir nušluostyti švarių skudurėliu.

Mašinos vairuotojas, nestabdydamas mašinos, nusiima dujokaukę, o ją sudeda sustabdydamas mašiną.

Jeigu kariai ilgą laiką veikia užterštoje vietovėje ir ore yra nedidelė fosforo organinių NM koncentracija, padalinio vadui leidus galima vieną kartą nusiimti dujokaukę (6 lent.).

Veikiant užterštoje ipritu vietovėje, pavojingumą nustato kariškis cheminės žvalgybos prietaisais (KChŽP). Jeigu iprito koncentracija ore $2-3 \cdot 10^{-3}$ g/m³, galima vieną kartą 15 min. nusiimti dujokaukę.

6 lentelė

Dujokaukių naudojimas ilgalaikio karių buvimo užterštoje vietovėje sąlygomis

Prietaisais KChŽP darbo | Parodymai | Dujokaukių nusiėmimo galimumas režimas

5-6 siurblio siurbimai	Yra	Dujokaukes nusiimta
	Nėra	Dujokaukes galima nuimti vieną kartą 10 min.
50-60 siurblio siurbimų	Yra	Dujokaukes galima nuimti vieną kartą 10 min.
	Nėra	Dujokaukes nusiimta

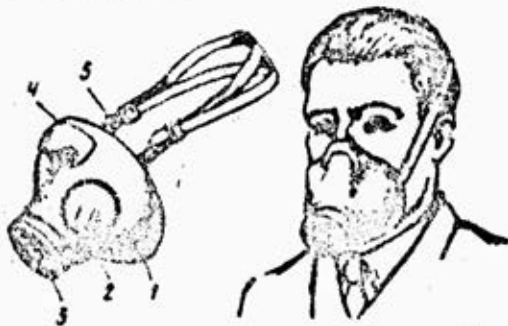
Žiemos metu gali sukietėti guma, stisrasti ledas ant odinių masgo, vožtuvų dėžutės ir PSD kaklelio, prišalti prie balnelių vožtuvai. Naudojant dujokaukę reikia uždėti ant odinių masgo uždedamus šildymo manžetus, prieš užsidedant dujokaukę pašildyti po striuke ir pam. Įėjus iš šalto oro į šiltą patalpą, leisti dujokaukei 10-15 min. atšilti, po to kruopščiai nušluostyti gumines ir metalines dalis sausų švarių skudurėliu.

Sužalojus dujokaukę užterštoje vietovėje, kuri laiką teks naudotis sugedusia dujokauke. Truputėli suplyšus antveidžio korpusui, reikia delnu arba pirštais glaudžiai prispausti suplyšusią vietą prie veido. Jeigu antveidis gerokai spgadintas (smarkiai išplėštas, išdužęs stiklas, sugedęs vienas iš iškvėpiamųjų vožtuvų, pradurta jungiamoji žarna), reikia sulaukyti kvėpavimą, užsimerkti, nusiimti antveidį, atsukti jį nuo PSD, apžiūti dėžutės kaklelį, užsimerkti nosį ir nestsimerkus kvėpuoti burna pro PSD. Pastebėtą prekiurimą PSD sienelėje reikia užglaistyti moliu, žemėmis, duonos minkštumu ir kt.

Keičiant sugedusią dujokaukę sveika užteršto oro sąlygomis. reikia: paruošti sveiką dujokaukę greitam užsidėjimui (atsėti krepšį, išimti antveidį ir PSD, patikrinti, ar iš dėžutės dugno ištrauktas guminis kamštis); nusiimti galvos apdangalą, sulaukyti kvėpavimą, užsimerkti, nusiimti sugedusią dujokaukę (liautis kvėpuoti pro dėžutę); užsidėti sveika dujokaukę, smarkiai iškvėpti, atsimerkti ir kvėpuoti toliau. Užsidėti galvos apdangalą.

R E S P I R A T O R I U S

Respiratorius apsaugo kvėpavimo organus nuo radioaktyvių ir grunto dulkių. Respiratorius R-2 (rus. Р-2, 14 pav.) yra filtruojamoji puskaukė I su dviem iškvėpiamaisiais 2 ir vienu iškvėpiamuoju vožtuvu 3, spygalviu 5 ir nosies gnybtu 4. Pramonė gamina ir įvairių tipų pramoninius

14 pav. Respiratorius R-2.

respiratorius, pavyzdžiui, "Lepestok", kuris buvo plačiai naudojamas šalinant Černobylio AE avarijos padarinius. Respiratorius nespaugo nuo NM ir BA, jis nespaugo akių. Akims reikia tokių skinių, kurie spsaugotų nuo dulkių.

Respiratorių parenka matuodami veido sukštį:

Veido sukštis, cm	! 10,9 ir mažiau !	! II-II,9 !	! I2 ir daugiau !
Respiratoriaus dydis	! I !	! 2 !	! 3 !

Respiratorius pritaikomas šitaip: išimamas iš krepšelio ir patikrinamas, ar nesugedęs; puskaukė dedama prie veido taip, kad smekras ir nosis būtų viduje, viena netampri spygalvio juostelė eity per viršugalvį, o kita - per pakaušį; slankiojamosiomis segtimis reguliuojamas tampriųjų juostelių ilgis (tai daroma nusiėmus puskaukę); prisitaikius ir užsidėjus puskaukę, nosies gnybto galai prispaudžiami prie nosies.

Ar respiratorius gerai prigludęs prie veido, tikrinama šitaip: delnu sandariai uždengiamos iškvepiamojo vožtuvo spsauginio ekrano skylutės ir lengvai iškvepiama. Jeigu oras neina pro respiratorių ir veido priglūdimo liniją, o tik šiek tiek išpučia puskaukę, tai respiratorius uždėtas sandariai; jeigu oras išeina ties nosies sparneliais, tai smarkiau reikia prispausti gnybto galus prie nosies. Taip kas kiek laiko respiratorių sandarumą reikia tikrinti ir naudojantis juo. Nesandarų respiratorių reikia pakeisti mažesnio dydžio respiratoriumi.

Respiratorių užsideda pagal komandą "Respiratorių užsidėti" arba sava rankiškai.

Respiratoriaus puskaukės vidinėje ertmėje susirenka nemažai drėgmės. Reikia palenkti galvą žemyn, kad skystis išvarvėtų pro iškvepiamąjį vožtuvą. Kai to skystio susidaro daug, respiratorių galima I-2 min. nusiimti, išpilti skystį iš puskaukės, iššluostyti vidų ir vėl užsidėti.

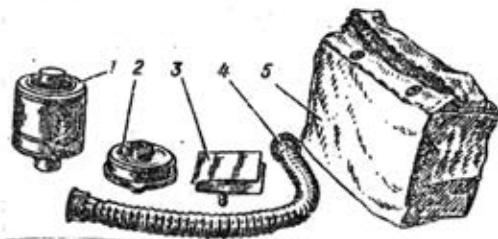
Nuimtą respiratorių reikia dezaktyvuoti - pašalinti dulkes nuo puskaukės viršutinio sluoksnio. Dulkes valomos šepetiu arba nupurtomos. Puskaukės vidus iššluostomas drėgnu tamponu (kaukės

reikia išversti). Respiratorius džiovinamas ir įdedamas į krepšelį.

Teisingai naudojant respiratorių, juo galima naudotis ir dezaktyvuoti 10-15 kartų.

P A P I L D O M O P A T R O N O K O M P L E K T A S

Papildomo patrono komplektas PPK (rus. КАП - КОМПАКТ ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЙ патрон, 15 pav.) apsaugo kvėpavimo organus nuo anglies monoksido (smulkių) ir radioaktyvių dulkių. PPK naudoja pagal paskirtį su bet kuris kariška filtruojančia dujokauke, išskyrus PBF.

15 pav. Papildomo patrono komplektas:

I - papildomas patronas DP-2; 2 - aerosolinis filtras; 3 - aerosolinio filtro sandarinimo žiedo paketas; 4 - jungiamoji žarna; 5 - krepšys.

Patronas DP-2 (rus. ДП-2) apsaugo nuo anglies monoksido, kai jo koncentracija ore yra 0,25 proc., trumpą laiką (ne daugiau kaip 15 min.) būnant atmosferoje, kurioje yra iki 1 proc. anglies monoksido.

Anglies monoksido koncentraciją galima nustatyti pagal patrono temperatūrą ir išvaizdą, taip pat pagal iškvepiamo oro temperatūrą. Ranka jaučiamas patrono įkaitimas rodo, kad atmosferoje yra pavojinga CO koncentracija. Jeigu įkaitęs patronas lengvai nudegina ranką, atmosferoje yra maždaug 1 proc. CO.

Esant teigiamai temperatūrai, įkaitęs patronas teikia kvėpavimui įkaitusį iki 50°C orą (tai leistina). Jeigu įkaitęs patronui, išsipučia ir spėdga dažai, o kvėpavimui patenka įkaitęs iki 65-70°C oras ir sukelia kvėpavimo organų gleivinių nudegimo pojūtį, atmosferoje anglies monoksido koncentracija gerokai viršija 1 proc. Šiuo

ntveju reikia išėiti iš apdujintų patalpų ir toliau dirbti naudojant izoliuojamus kvėpavimo aparatus.

DP-2 apsauginio veikimo laikas priklauso nuo anglies monoksido ir vandenilio (įeina į parako dujų sudėtį) koncentracijos, aplinkos temperatūros ir karių fizinio krūvio (7 lent).

7 lentelė

Patrono DP-2 apsauginio veikimo laikas

Parametras	Aplinkos temperatūra, °C			
	nuo -40	nuo -20	nuo 0	nuo +15
	iki -20	iki 0	iki +15	iki +40
Apsauginio veikimo laikas, min. esant dideliame fiziniame krūviui:				
yra vandenilis ^x	70	90	360	240
nėra vandenilio	320	320	360	400

^x vandenilio koncentracija 0,1 g/m³, tai atitinka nevėdinamą fortifikacinių statinių atmosferą, kai šaudo artilerijos sistemos ir šaulių ginklai.

Patroną DP-2 galima naudoti daug kartų per 13 parų, tačiau bendras darbo laikas, turinčioje CO atmosferoje, neturi viršyti 7 lent. nurodyto laiko. Po kiekvieno naudojimo DP-2 reikia sandariai uždaryti dangteliais.

Jeigu DP-2 per 12 val. nebuvo sandariai uždarytas, jį reikia pakeisti.

Papildomo patrono komplektą PPK naudoja kartu su dujokaukėmis, išskyrus PBF. Gali būti du PPK naudojimo variantai. Pirmas - apsaugai nuo anglies monoksido, RD ir dūmų naudojami dujokaukės antveidis, jungiamoji žarna, DP-2, aerolinis filtras ir PPK krepšys. Antras - apsaugai nuo NM, RD, BA ir anglies monoksido naudojami dujokaukės antveidis, jungiamoji žarna, DP-2, filtruojanti ir sugerianti dėžutė ir PPK krepšys (16 pav.).

Gavus PPK reikia patikrinti jo komplektą, apžiūrėti ir paversėti. Jeigu patrono masė neviršija nurodytos ant patrono korpuso masės daugiau kaip 1 g, patronas tinkamas naudoti. Masės kitimas

patrono naudojimo metu nekontroliuojamas.

I6 pav. Dujokaukė PMK su papildomo patrono komplektu:

1 - kaukė M-80; 2 - jungiamoji žarna; 3 - PPK krepšys; 4 - papildomas patronas DP-2; 5 - filtruojanti ir sugerianti dėžutė EO.I.OB.OI.

Patikrinus komplektą, sudėti į PPK krepšį dujokaukės komplektą, uždarytą dangteliais DP-2, aerozolinį filtrą, jungiamąją žarną ir surinktą dujokaukę. Šitaip parengtą kariai saugo PPK. Visas kitas patrono DP-2 keitimo į kovos padėtį operacijas kaip galima labiau priartina prie anglies monoksido atsiradimo atmosferoje momento.

Paruošimas naudoti:

a) dujokaukės ir PPK paruošimas neužterštoje atmosferoje apsaugai nuo CO ir dūmų: atjungti nuo antveidžio FSD ir įdėti dėžutę į krepšį; pritvirtinti prie antveidžio jungiamąją žarną; nuimti nuo DP-2 dangtelius ir pritvirtinti jį prie jungiamosios žarnos; nuimti gamyklinį įpakavimą nuo aerozolinio filtro ir pritvirtinti jį prie DP-2; surinktą FSS sudėti į krepšį ir užsidėti antveidį;

b) dujokaukės ir PPK paruošimas neužterštoje atmosferoje apsaugai nuo NM ir CO susideda iš tų pačių operacijų, bet prie DP-2 vietoj aerozolinio filtro pritvirtinti FSD, nuėmus nuo dėžutės apvalką;

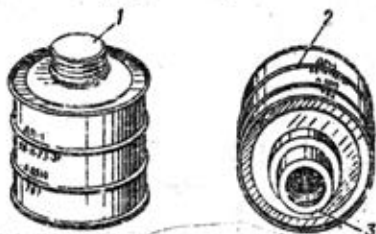
c) uždėtos dujokaukės NM užterštoje atmosferoje apsaugai nuo CO susideda iš tokių operacijų: nuimti dangtelius nuo DP-2; sulaukyti kvėpavimo; atpalsaiduoti FSD nuo antveidžio; pritvirtinti prie antveidžio jungiamąją žarną, DP-2 ir FSD; toliau kvėpuoti; nuimti

nuo FSD spvalką ir įdėti į krepšį; surinktą FSS įdėti į krepšį.

Užterštoje atmosferoje DP-2 keičia šitaip: nuo naujo patro-
no nuima dangtelius; sulauko kvėpavimo; atsuka išnaudotą patroną
ir jo vietoje tvirtina naują; toliau kvėpuoja.

H O P K A L I T I N I S P A T R O N A S

Hopkalitinis patronas (16 pav.) apsaugo kvėpavimo organus
nuo anglies monoksido, jį naudoja tiksliai su dujokauke R8-4.

16 pav. Hopkalitinis patronas DP-I:

1 - išorinis kaklelis; 2 - korpusas; 3 - vidinis kaklelis.

Patronas DP-I apsaugo nuo anglies monoksido koncentracijos
ore iki 0,25 proc.

Patrono DP-I apsauginio veikimo laikas priklauso nuo CO kon-
centracijos, aplinkos temperatūros ir karių fizinio krūvio (8 lent.).

8 lentelė

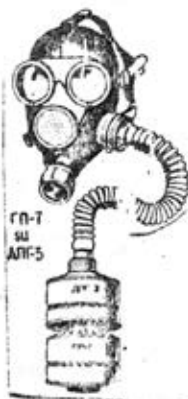
Patrono DP-I apsauginio veikimo laikas

Parametras	Aplinkos temperatūra, °C			
	nuo -10 ir žemesnė	nuo -10 iki 0	nuo 0 iki +25	nuo +25 ir aukštesnė
Apsauginio veikimo laikas, min., esant fiziniam krūviui:				
vidutiniam (šaudymas, darbas su optiniais prietaisais ir tt.)	DP-I naudoti draudžiama	40	80	50
dideliam (šaudmenų nešiojimas, artilerijos sistemų nutaikymas ir t.t.)	DP-I naudoti draudžiama		40	30

Patronas DP-I - vienkartinio naudojimo priemonė, ją reikia pakeisti ir tuo atveju, kai nesibaigė apsauginio veikimo laikas.

PAPILDOMŲ PATRONŲ KOMPLEKTAI DPG-I IR DPG-3

Papildomų patronų komplektai DPG-I ir DPG-3 (rus. ДПГ-1 ir ДПГ-3, I7 pav.) kartu su dujokauke apsaugo kvėpavimo organus nuo amoniako, chloro ir kitų SVNM; DPG-I - nuo anglies monoksido, azoto dioksido (NO_2) ir kt. Apsaugos laikas nurodytas I7 pav. lentelėje.

a

Apsaugos laikas, min.		
DPG-3 SVNM ir jų koncentracija, mg/l		DPG-I l
60 Amoniakas, 5,0		30
100 Chloras, 5,0		80

Pastaba: vaikiškos dujokaukės apsaugo nuo SVNM du kartus ilgiau, nes vaikų plaučių vėdinimo spintis du kartus mažesnė negu suaugusiojo (15 ir 30 litrų per minutę).

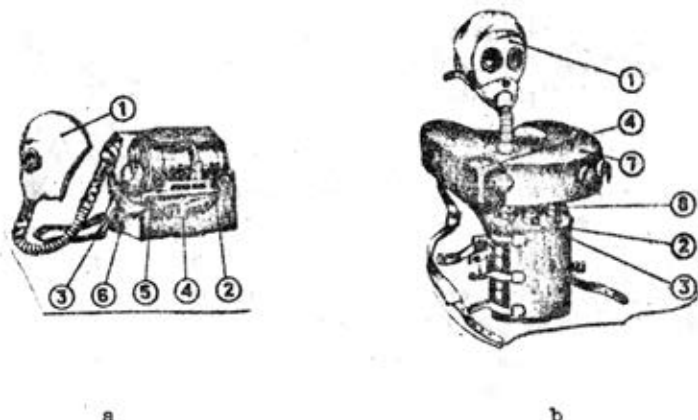
b

I7 pav. Papildomų patronų komplektai:

a - DPG-3; b - DPG - I.

§ 3. IZOLIUOJAMIEJI KVĖPAVIMO APARATAI

Izoliuojamieji kvėpavimo aparatai (IKA, I8 pav.) - universali apsaugos priemonė. Jie apsaugo kvėpavimo organus nuo bet kokių kenksmingų medžiagų ir bet kokios jų koncentracijos, todėl jas naudoja gelbėjimo darbams naikinimo židiniuose (pavojingose chemiškai užterštose zonose, gesinant gaisrus, dirbant povandeninius darbus ir pan.). Darbo trukmė su IFA priklauso nuo atliekamo darbo intensyvumo ir svyruoja nuo 30 iki 200 minučių.

18 pav. Izoliuojamieji kvėpavimo aparatai:

I - antveidis; 2 - regeneracinis patronas; 3 - paleidimo įtaisas; 4 - kvėpavimo krepšys; 5 - rėmas; 6 - krepšys; 7 - spvalkas; 8 - ankrūtis.

IKA IP-4 (rus. ИИ-4, 18a pav.) skirtas tikrai darbui sausumoje.

IKA IP-5 (rus. ИИ-5, 18b pav.) individuali avarinė gelbėjimo priemonė ir naudojama išeinant iš paskendusių šarvuotos ginkluotės objektų, atliekant lengvus darbus po vandeniu, taip pat sausumoje.

§ 4. AKIŲ INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Apsauginiai akiniai (19 pav.) saugo akis nuo nudegimo ir sutrupeina BSSS laikino apakimo trukmę, kai kariai veikia stviroje vietovėje.

19 pav. Apsauginiai akiniai:

a - bendras vaizdas; b - sandara; I - apsauginiai akiniai; 2 - servetėlė; 3 ir 10 - nerasojančios plėvelės; 4 - dėklas; 5 - korpusas; 6 - sagtelė; 7 - šviesos filtrų blokas; 8 - vėdinimo įtaisas; 9 - antgalvis; II - prispaudiklis; 12 - rėmai; 13 - fotochrominis šviesos filtras; 14 - tarpiklis; 15 - infraraudonasis šviesos filtras; 16 - veržlė; 17 - pevalkėlis; 18 - ausinė.

Akinius parenka pagal dydį, kurį nustato matuojant veido platumą - nuotolį tarp labiausiai išsikišusių akruostikaulių taškų (20 pav.). Kai veido plotumas iki 135 mm, naudoja pirmo dydžio akinis, daugiau kaip 135 mm - antro dydžio.

Akinius keičia į kovos padėtį pagal komandą "Apsaugos priemonės pagal padėtį "stomas" užsidėti" arba savarankiškai, o nuima pagal komandą "Apsauginius akinis nusiimti" (įeinant į uždaras patalpas arba ginkluotės ir kovos technikos objektus arba kai nėra brėnduolinio ginklo naudojimo grėsmės).

20 pav. Veido platumo matavimas

§ 5. CIVILINĖS KVĖPAVIMO ORGANŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

Gyventojų apsaugai naudojamos filtruojamosios civilinės dujokaukės GP-5 ir GP-7 (rus. ГП-5, ГП-7, 21 ir 22 pav.). Vaikų kvėpavimo organų apsaugai naudojama:

vaikams iki 1,5 metų - vaikiška apsauginė kamera KZD-4 arba KZD-6 (rus. КЗА-4, КЗА-6, 23 pav.);

vaikams nuo 1,5 iki 7 metų - vaikiška ikimokyklinė dujokaukė PDF-D, PDF-2D (rus. ПДФ-А, ПДФ-2А);

vaikams nuo 7 iki 17 metų - vaikiška mokyklinė dujokaukė PDF-Š, PDF-2Š (rus. ПДФ-Ш, ПДФ-2Ш).

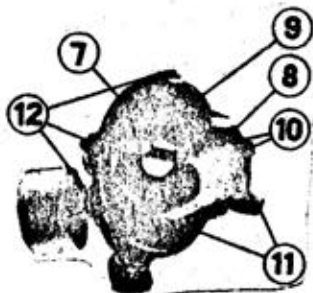
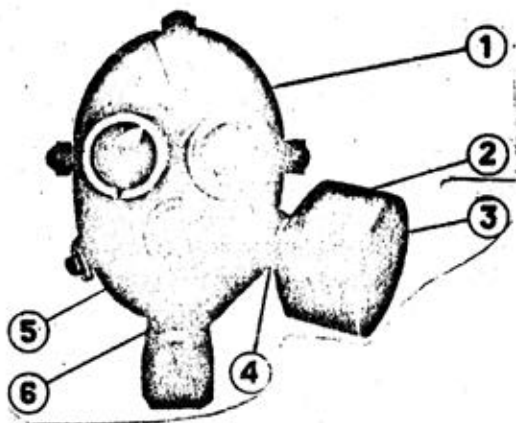

Galvos vertikali- ji apimtis, cm	Antvei- džio dydis
iki 63	0
63,5 - 65,5	I
66 - 68	2
68,5 - 70,5	3
71 ir daugiau	4

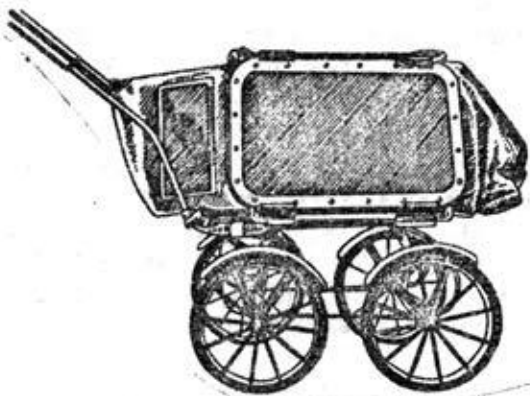
21 pav. Civilinė dujokaukė GP-5 :

a - dujokaukės sandara; b - antveidžio dydžio parinkimas

Dujokaukė GP-7 -(juodos spalvos, 22 pav.) pagaminta iš elastingesnės medžiagos ir turi geresnes eksploatacijos savybes. Ji leisval gali naudotis net sergantys širdies, plaučių, kraujagyslių ligomis žmonės. Nepertraukiamo buvimo su dujokauke laikas padidėjo nuo 6-8 valandų (GP-5) iki 8-10 valandų (GP-7). Dujokaukė susideda iš PSD 2, apdengtos medžiaginiu apvalku 3 ir antveidžio I. Antveidyje yra iškvėpimo voštuvų mazgas 4, iškvėpimo voštuvų mazgas 6, pasikalbėjimo įtaisas 5, akinių mazgas, obturatorius 7, antgalvis 8, kaktos juostelė 9, smilkinų juostelės 10, skruostų juostelės II. Kiekvieno dirželio padėti fiksuoja sagtelės 12. Dujokaukės komplekte yra krepšys 13 ir nerasojančių plėvelių dėžutė. Dujokaukė gaminama trijų dydžių.

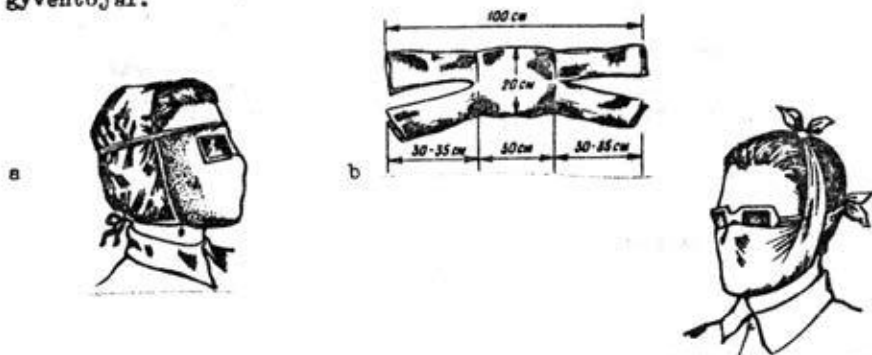
22 pav. Civilinė dujokaukė GP-7.

23 pav. Vaikiška apsauginė kamera.

PAPRASČIAUSIOS KVĖPAVIMO ORGANŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

Paprasčiausios kvėpavimo organų apsaugos priemonės (24 pav.) dulkes nepraleidžianti kaukė (dulkėkaukė) ir vatinis marlės raištis - saugo nuo radioaktyvių dulkių ir biologinių aerozolių. Sudrėkintas vandeniu, citrinos arba boro rūgštimi, vatinis marlės raištis saugo nuo amoniako, o sudrėkintas vandeniu arba sodos tirpalu - nuo chloro. Nuo NM nespaugo. Tokias priemones gamina visi gyventojai.

24 pav. Paprasčiausios kvėpavimo organų apsaugos priemonės:
a - dulkėkaukė; b - vatinis marlės raištis.

PRAMONINĖS DUJOKAUKĖS

Ūkio objektuose, naudojamuose gamyboje SVNM (amoniaką, chlorą ir kt.), darbuotojų kvėpavimo organų ir akių apsaugai naudojamos pramoninės dujokaukės (25 pav.). Šių dujokaukių PSD apsaugo tikslai nuo konkrečių NM, jos nudažytos skiriamosiomis spalvomis, turi savo indeksus. Balta vertikali juosta ant dėžutės reiškia, kad joje yra aerozolinis filtras.

Dujokaukės markė	Dėžutės ! spalva	Nuo kokių SVNM apsaugo
A	Ruda	FOM, organinių junginių garai (benzinas, acetonas, spiritas, eteris), anglies disulfidas
V (rus.В)	Geltona	FOM, rūgšties dujos ir garai (chloras, ciano vandenilis, fosgenas, vandenilio sulfidas)
KD (rus.КД)	Pilks	Amoniakas, vandenilio sulfidas
M	Raudona	Anglies monoksidas su amoniaku ir kt.
CO	Balta	Anglies monoksidas

25 pav. Pramoninės dujokaukės.

§ 6. MEDICINOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Individualios medicinos apsaugos priemonės yra tokios: individuali vaistinėlė ir individualus priešcheminis paketas.

Individuali vaistinėlė komplektuojama dvejopai - kariams ir civiliams gyventojams.

Karių individualioje vaistinėlėje yra toks vaistų rinkinys: preparatas nuo spinaudijimo fosforo organinėmis NM (du švirkštai tūbelės su raudonais gaubtuvėliais); nuskusminimo priemonė (vienas švirkštas tūbelė su bespalviu gaubtuvėliu); apsaugos nuo radia-

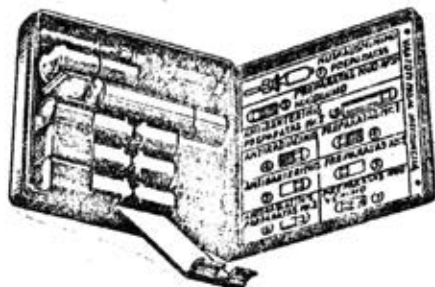
cijos preparatas (du rožinės spalvos penalai, analogiškas apsaugos nuo radiacijos preparatui Nr.1 iš AI-2); priešbakterinis preparatas (du bespalviai keturkampiai penalai, stitinka priešbakterinį preparatą Nr.1 iš AI-2); profilaktinė priemonė nuo FOM (vienas geltonas penalas, stitinka preparatą nuo FOM iš AI-2); preparatas nuo vėmimo (vienas mėlynas penalas).

Vaistinėles preparatus vartoja savarankiškai arba pagal vado nurodymus.

Savarankiškai vartojami šie preparatai: preparatas nuo spainuodijimo FOM - pasireiškus pirmiems spainuodijimo požymiams; nuskausminimo preparatas - nuo traumų ir nudegimų, kai labai skauda; priešbakterinis preparatas - sužeidus ir nudegus; preparatas nuo vėmimo - pykinant po spėvitinimo, kontuzijų ir kitų veiksmų.

Tiktai pagal vado komandą vartoja: apsaugos nuo radiacijos preparatą; priešbakterinį preparatą - esant užkrėtimo infekcinėmis ligomis pavojui; profilaktinė priemonė nuo FOM - numatant netikėtą prieš cheminio ginklo naudojimą; preparatas nuo vėmimo - jeigu yra didelių radiacijos dozių poveikio pavojus.

Gyventojų apsaugai naudojama individuali vaistinėle AI-2 (rus. АИ-2, 26 pav.), joje yra vaistų rinkinys, reikalingas savitarpio pagalbai sužeistiesiems bei spdegusiesiems (skausmui numalšinti), taip pat siekiant išvengti FM, BM ir FOM poveikio arba jį susilpninti.

26 pav. Individuali vaistinėle AI-2.

AI-2 (lyginant su kėrių vaistinėle) nėra preparatų nuo FOM dviejų švirkštų tūbelių su raudonais gubtuvėliais), jų vietoje yra apsaugos nuo radiacijos preparatas Nr.2 ir priešbakterinis

preparatas Nr.2; preparatas nuo FOM yra raudoname (o ne geltoname, kaip karių vaistinėlėje) penale.

Nuaknuaminimo preparatas vartojamas esant lūžiams, didelėms žaizdoms ir nudegimams; jis yra lizde Nr.I, švirkšte tūbelėje. Švirkštu tūbele reikia naudotis šitaip: išimti švirkštą tūbelę iš vaistinėlės; kaire ranka paimti už brisunuoto žiedelio, o dešine - už tūbelės korpuso ir stipriai pagal laikrodžio rodyklę pasukti iki galo; nuimti dangtelį, apsaugantį adatą, ir, laikant švirkštą tūbelę adata į viršų, išspusti iš jo orą (kol ant adatos galo ištrykš skysčio lašeliai); noliečiant adatos rankomis, įdurti ją į šlaunies arba rankos minkštuosius audinius ir išspusti švirkštą tūbelėje esančius vaistus; neatlenkus pirštų ištraukti adatą; švirkštą tūbelę prisegti prie nukentėjusiojo drabužių. Ypač skubiais atvejais injekciją galima daryti ir per drabužius.

Preparatas nuo apsinuodijimo fosforo organinėmis nuodingosiomis medžiagomis yra antrojo lizdo spalviame raudoname penale: Išgirdus signalą "Cheminis pavojus" arba apsinuodijus FOM, reikia nuryti vieną tabletę ir tuojau pat užsidėti dujokaukę. Atsiradus ir stiprėjant apsinuodijimo požymiams, reikia nuryti dar vieną tabletę (tai daryti patartina ne anksčiau kaip po 5-6 valandų).

Priešbakterinis preparatas Nr.I yra penktajame lizde, dviejuose vienoduose bespalviuose keturkampiuose penaluose. Jis reikalingas susirgus infekcinėmis ligomis, taip pat susižeidus ar nudegus. Iš pradžių reikia nuryti visą, kas yra viename penale (iš karto 5 tabletės), o po 6 valandų išgerti antrajame penale esančius vaistus (taip pat 5 tabletės).

Priešbakterinis preparatas Nr.2 yra trečiojo lizdo dideliame spalviame bespalviame penale. Jis vartojamas tada, kai sutrinka skrandžio ir žarnyno veikla gavus apėvitinimo dozę. Pirmą kartą reikia iš karto nuryti 7 tabletes, o per kitas dvi paras - po 4 tabletes.

Apsaugos nuo radiacijos preparatas Nr.I yra ketvirtąjo lizdo dviejuose aštuonkampiuose rožinės spalvos penaluose. Šis preparatas vartojamas po 6 tabletes iš karto išgirdus signalą "Radiacinis pavojus" ar gavus kitą informaciją apie radioaktyvųjį vietovės užteršimą. Atsiradus naujam apėvitinimo pavojui, bet ne anksčiau kaip po 4-5 valandų nuo pirmojo vaistų vartojimo, rekomenduojama nuryti dar 6 tabletes.

Apasugos nuo radiacijos preparatas Nr.2 yra šeštojo lizdo baltame keturkampiniame penale. Jis vartojamas po vieną tabletę kasdien dešimt dienų iš eilės, jei iškrito radioaktyviosios nuosėdos ir buvo geriamas šviežias pienas. Pirmiausia preparato duodama vaikams.

Preparatas nuo vėmimo yra septintajame lizde, apvaliame žydrame penale. Paveiktas spėvotinimo, taip pat pykinamam po galvos sutrenkimo žmogui patariama tuoju pat nuryti vieną tabletę. Jeigu vis dar pykina, kas 3-4 valandos reikia išgerti po vieną tabletę.

Iki 8 metų vaikams duodama 1/4 suaugusiojo dozė per vieną kartą; vaikams nuo 8 iki 15 metų - 1/2 suaugusiojo dozės bet kurio iš minėtų preparatų, išskyrus apasugos nuo radiacijos preparatą Nr.2 ir nuskausminimo preparatą, kurių duodama visa dozė.

Individualus priešcheminis paketas IPP-8 (rus. МНН-8, 27 pav.) skirtas ant atvirų kūno vietų ir drabužių patekusioms lašų pavidalo HM nukentėjusioms. Pakete yra stiklinis flakonas užsukamu dangteliu su degsuzojančiu tirpalu ir keturi vatos bei marlės tamponai. Kai reikia, tamponai sumirkomi flakone esančiu skysčiu ir jais valomos užterštos odos ir drabužių vietos. Valant gali peršėti oda, bet tai greitai praeina ir neturi įtakos nei savijsutai nei darbinumui.

27 pav. Individualus priešcheminis paketas IPP-8.

Individualiame priešcheminiame pakete IPP-10 yra tiksliai stiklinis flakonas su degsuzojančiu tirpalu, kuris vartojamas ir kaip

profilaktikos priemonė. Išgirdus signalą "Cheminis pavojus" arba staidūrus pavojingoje chemiškai užterštoje zonoje, reikia užsi-
pilti flakone esančio skysčio ant rankų ir juo ištrinti atviras
kūno dalis. Tai kelias valandas apsaugos nuo NM poveikio odai.

IPP skystis yra nuodingas ir pavojingas akims.

Jeigu IPP nėra, lašų pavidalo NM galima nukenkinti ir bui-
tinėmis cheminėmis priemonėmis. Pavyzdžiui, susugusio žmogus
odai nukenkinti reikia iš anksto paruošti litrą 3 proc. vandeni-
lio peroksido ir 30 gramų natrio hidroksido, juos sumaišyti prieš
pat vartojimą. Vietoj natrio hidroksido galima naudoti silikati-
nins klijus (150 gramų klijų vienam litrui 3 proc. vandenilio pe-
roksido). Šiuos tirpalus reikia vartoti taip pat, kaip ir IPP skys-
tį. Vartojant sausą natrio hidroksidą, reikia labai saugotis, kad
jo nepatektų į akis ir ant odos.

§ 7. ODOS INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

FILTRUOJAMOSIOS ODOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Filtruojamosios odos apsaugos priemonės - kariškas komplek-
sinis apsaugos kostiumas ir apsauginis kostiumas - saugo žarių
odos paviršių nuo NM, BSŠS, PD, BA.

Kariškas kompleksinis apsauginis kostiumas (KKAK, rus. ОКЗК-
общевойсковой комплексный защитный костюм, 28 pav.) susideda iš
galvos apdangalo 1, striukės 2, kelnų 3, pošalmio 4, apsauginių
baltinių 5, apsauginių apatinių kelnų 6.

28 pav. Kariškas komplek-
sinis apsauginis
kostiumas.

Apsauginis kostiumas (AK, rus. КЗС, 29 pav.) didina odos apsaugą nuo nudegimų BSSS ir nešiojamas virš KKAК, aprangos arba

specialių drabužių, pagamintų iš ugniai atsparių ir paprastų audinių. Kostiumas gali būti vartojamas ir maskuotės tiksliais.

Kostiumas susideda iš striukės 1, kelnių 2 ir gobtubo 3.

Kostiumas nešiojamas periodiškai. Užteršti NM lašais kostiumai paprastai nedegazuojami, o naikinami (užkamsami į žemę).

29 pav. Apsauginis kostiumas AK.

IZOLIUOJAMOSIOS ODOS APSAUGOS PRIEMONĖS

Izoliuojamosios OIAP yra tokios: kariškas apsauginis komplektas ir plėvelinis apsauginis kostiumas. Speciali apsaugos priemonė - lengvas apsauginis kostiumas L-I (kostiumas L-I).

Izoliuojamo tipo odos apsaugos priemonės izoliuoja karių odą ir aprangą nuo NM, RD ir BA poveikio.

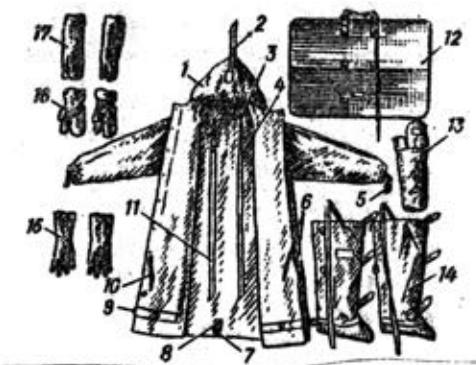
Kariškas apsauginis komplektas (KAK, rus. ОЗК - общебоевой защитный комплект, 30 pav.) kartu su filtruojamosiomis OIAP apsaugo karių odos paviršių nuo NM, RD, BA, mažina aprangos, amunicijos, svavo ir asmeninio ginklo užteršimą. KAK - daugkartinė naudojimo apsaugos priemonė. Užteršus NM, RD, BA, KAK nukenksmina ir vėl naudoja apsaugai.

Karišką apsaugos komplektą sudaro apsauginis apsiaustas, apsauginės kojinės ir apsauginės pirštinės. Apsiaustas gali būti naudojamas apsaugai nuo šviesos spinduliavimo ir padegamųjų medžiagų.

Į apsauginio apsiausto komplektą įeina: apsiaustas, apsiausto dėklas, apsiausto laikikliai (2), spygliai (19), įtvirtiniai (4).

Į apsauginių kojinių komplektą įeina: kojinės (1 pora), spygliai (6), raišteliai (2).

Kariškame apsauginiame komplekte naudojamos dviejų rūšių apsauginės pirštinės: vasarinės BL-IM ir žieminės BZ-IM (rus. БА-IM, БЗ-IM). Vasarinės pirštinės - penkispirštės, žieminės - dvipirštės.

30 pav. Kariškes apsauginis komplektas:

1 - apsauginis apsiaustas OP-IM; 2 - gobtuvo velkė; 3 - nugaros kilpa; 4 ir 7 - plieniniai rėmeliai; 5 - kilpa rankos ryškščiui; 6 ir 8 - įtvirtiniai; 8 - centrinis spyglys; 9 - velkė; 11 - apsiausto laikikliai; 12 - apsauginio apsiausto dėklas; 13 - apsauginių kojinių ir pirštinių dėklas; 14 - apsauginės kojinės; 15 - apsauginės pirštinės; 16 - žieminių apsauginių pirštinių šildomieji indėliai; 17 - žieminės apsauginės pirštinės.

Į žieminių pirštinių komplektą įeina šildomieji indėliai.

Apsauginiai apsiaustai gaminami keturių dydžių: pirmas dydis - karštas iki 166 cm ūgio; antras - nuo 166 iki 172 cm; trečias - nuo 172 iki 178 cm; ketvirtas - nuo 178 iki 184 cm ir sukštesniems.

Apsauginės kojinės parenka pagal spavo dydžius: pirmas dydis - spavas iki 40 dydžio; antras - 41-42 dydžio; trečias - 43 dydžio ir didesnis.

Pirštinės parenka pagal delno spinties mastavimus (31 pav.): vasarinės pirštinės - iki 21 cm - pirmas dydis; nuo 21 iki 23 cm - antras dydis; daugiau kaip 23 cm - trečias dydis; žieminės pirštinės - iki 22,5 cm - pirmas dydis; daugiau kaip 22,5 cm - antras dydis.

Sudedant apsiaustą į dėklą reikia: patiesti apsiaustą ant lygaus paviršiaus išorine puse į viršų, apsiausto laikiklius kišti pro dėklo velkių pusžiedžius; skvernus ir nugarą sudėti išilgomis raukšlėmis taip, kad apsiausto dydis neviršytų 30 cm (32a pav.); sudėti pradedant nuo apačios, apsiaustą (15-20 cm pločio

raukšlėmis) ant dėklo ir atversti gobtuvą ant apsiusto (32b pav.); užlenkti dėklo šonines puses, susukti apsiustą kartu su dėklu ir užsegti dėklo velkę (32c pav.).

31 pav. Rankos delno spinties matavimas.

a

b

c

32 pav. Apsauginio apsiusto sudėjimas į dėklą.

Karišką spsauginį komplektą naudoja žygio, parengties ir kovos padėtyse. Žygio padėtyje, veikiant pėsčiomis, spsisustą nešioja dėkle už nugaros; spssugines kojines ir pirštines - dėkle ant diržo (33 pav.). Kariams veikiant uždaruose ginkluotės ir kovos technikos objektuose, fortifikaciniuose statiniuose, KAK gali būti nuimtas ir padėtas vado nurodytoje vietoje.

33 pav. Kariškas spsauginis komplektas žygio padėtyje.

Įtvirtinant spsisustą žygio padėtyje už nugaros reikia: kiekvieną iš spsisusto laikiklių prakišti pro dėklo rėmelius, netvirtinant juose laikiklių; į susidariusias kilpas kišti rankas taip, kad dėklo rėmeliai būtų spačioje, o velkės - viršuje ir lauko pusėje (33 pav.); užtempti laikiklius ir stipriai užrišti juos ant krūtinės atsirišančiu mezgu; permesti dėklo išskleidimo juostą virš kairiojo peties ir pririšti ją prie spsisusto kairiojo laikiklio arba prie diržo.

Į parengties padėtį KAK keičia tais atvejais, kai tai nekliaudo karių veiksmams. Šiuo tikslu atsega spsisusto dėklą ir išskleidžia spsisustą už nugaros (34 pav.).

34 pav. Kariškas apsauginis
komplektas parengties
padėtyje.

Kovos padėtyje KAK apsiaustas gali būti naudojamas kaip apsiaustas, apsimovus rankoves ir kaip kombinezonas.

Velkantis apsiausta maunasį rankoves, kojines ir pirštines iš anksto: prieš įveikiant pėsčiomis arba atviruose ginkluotės ir kovos technikos objektuose užterštas NM ir BA zonas, arba radioaktyviai užterštas zonas kylant dulkėms; prieš veikiant pėsčiomis užterštoje NM, RD, BA vietovėje; numatant RM iškritimą iš branduolinio sprogimo (radiacinės avarijos) debesies; prieš atliekant ginkluotės ir kovos technikos specialųjį apdorojimą.

Apsiausta kaip kombinezoną su kojinėmis ir pirštinėmis apsi-velka iš anksto ir naudoja NM ir BA užterštose zonose: prieš veikiant pėsčiomis vietovėje su aukšta augmenija arba giliu sniegu; prieš atliekant gelbėjimo evakuacinius, inžinierinius darbus ir užterštos ginkluotės bei kovos technikos remontą.

Pėsčiomis įveikiant NM arba BA užterštas zonas (kai nėra aukštos augmenijos, gilus sniegas), taip pat atliekant nedidelių daiktų (asmeninio arba grupinio ginklo, stebėjimo priemonių ir pan.) specialųjį apdorojimą, paprastai naudoja kojines ir pirštines (apsiausto neapsivelka). Kojines be apsiausto ir pirštinių galima naudoti judant pėsčiomis užteršta RM vietove (drėgnais orais).

Apsiausta apsiavelka kaip apsiausta (mantią) pagal signalą "Cheminiis pavojus", pagal komandą "Dujos, apsiaustai" arba savarankiškai pagal pirmus netikslūs priešo cheminio arba biologinio ginklo naudojimo požymius. Šiuo atveju reikia: užsimerkti ir sulaukyti kvėpavimo, pasidėti ginklą; nusiimti šalmą ir galvos ap-

dangalą; užsidėti dujokaukę, iškvėpti, atsimerkti ir toliu kvėpuoti; išskleisti apsisusto dėklą, patraukus išskleidimo juostą (jeigu apsisustas nešiojamas be dėklo, jo išskleidimui reikia atsegti gobtuvo velkę); išskleisti rankas atgal ir, paėmus už skvermų, užsimesti apsisustą ant pečių; uždėti gobtuvą ant galvos; užsimesti apsisusto skvermus; prisėsti arba prigulti ir pridengti apsisustu sprangą, apavą, galvos apdangalą, šalną ir ginklą, saugant juos nuo užteršimo.

Jeigu apsisustas buvo išskleistas ant grunto, reikia jį paimiti abiem rankom už viršutinės dalies ir užsivilkti kaip apsisustą, permetus per galvą, nedelsiant pavertoti IPP. Praėjus pirminiam debesiui reikia: nusimesti užterštą apsisustą; keisti į kovos padėtį KKAK; užsidėti šalną; išimti iš dėklo, užsimesti ir pritvirtinti kojines; išimti iš dėklo pirštines; tirpalo iš IPP likučiais pakartotinai apdoroti rankų plaštakas ir užsimesti pirštines. Atsiraodus pirmiems apsinuodijimo FOM požymiams, išvirkšti iš individualios vaistinėlos preparatą nuo FOM.

Nuimant užterštą apsisustą, apsvilkimą kaip apsisustą, reikia: pasisukti veidu prieš vėją ir padėti arba pastatyti ginklą; naudojant apsisustą su dėklu - atišti apsisusto laikiklius, prilaikant juos rankomis, ir ištraukti juos iš dėklo rėmelių; pakelti apsisustą už laikiklių į viršų ir numesti atgal; naudojant apsisustą be dėklo - numesti gobtuvą nuo galvos, atišti apsisusto laikiklius nuo diržo, pakelti apsisustą į viršų ir numesti atgal. Judant atviromis transporto priemonėmis, kariai nusiima apsisustus sustojus ir išlipus iš transporto priemonių.

KAK neužterštoje vietovėje apsirengia iš anksto (įsimaunant į rankoves) pagal komandą "Kojines, pirštines, apsisustą apsvilkti. Dujos". Tam reikia: padėti ginklą, užsimesti kojines, užsegti velkes ir užrišti abu raištelius už liemens diržo; pakeičti į kovos padėtį dujokaukę ir KKAK; užsidėti šalną; išimti iš dėklo ir užsimesti pirštines, KKAK striukės rankogalius sukišti į pirštines; išskleisti apsisusto dėklą, patraukus išskleidimo juostą į viršų; apsvilkti apsisustą įsimaunant rankoves, rankovių kilpas užnerti ant nykščių virš pirštinių; uždėti gobtuvą ant šalmo ir užsegti apsisustą; paimiti ginklą (35 pav.).

KAK nuima pagal komandą "Apssuginį komplektą nusiimti". Nuimant KAK atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kad atviromis kūno dalimis nepaliesi jo išorinės (užterštos) pusės.

35 pav. Kariškas apsauginis komplektas kovos padėtyje (apsimovus apsiausto rankoves).

Nusiimant užterštą KAK neužterštoje vietovėje reikia: pasiimti veidu prieš vėją; stogėti apsiausto skvernus, kojinių velkas ir nuimti kilpas nuo rankų nykščių; atmesti gobtuvą nuo galvos ant nugaros; nuleisti rankogalius ant pleštakų ir ištraukti rankas iš apsiausto rankovių (už nugaros); nenusiimant pirštinių, atrišti apsiausto laikiklius ir ištraukti juos iš dėklo rėmelių, pakelti apsiaustą už laikiklių į viršų ir atmesti atgal; prireikus degzuoti IDP-I receptūra ginklą, šalmą, dujokaukės PSD, akinių dėklą; atrišti kojinių raištelius nuo liemens diržo, o po to, pėliui užminant vienos kojos pirštis ant kitos kojos kojines kulno, ištraukti iki pusės kojas iš kojinių ir purtant nuimti kojines; nuėmti į užuovėjinę pusę nuo nuimtų užterštų OIAP; po veiksmų NM užterštoje zonoje apdoroti EKAK, sprangą, amuniciją, dujokaukės krepšį ir savą degzuojančiu paketu DPP (DPS-I); nusiimti pirštines ir dujokaukę.

Jeigu apsiaustą arba apsiaustą ir kojines nuima užterštoje zonoje, pirštinių ir dujokaukės nenuima iki išėjimo iš užterštos zonos ir degzacijos padalinyje visų nešiojamų daiktų arba jų pakeitimo. Po veiksmų užterštoje BA vietovėje pirštines ir dujokaukę nusiima atliekant visišką sanitarinį karių spšvarinimą.

Apsauginį komplektą kaip kombinezoną apsilvelka neužterštoje vietovėje (priedangoje, statinyje) pagal komandą "Apsauginį komplektą užsidėti. Dujos".

Užsidėjimo (apsirangimo) nuoseklumas parodytas 36 pav.: padėti ant žemės arba priglauti prie kokio nors daikto ginklą;

nuimti krepšėlių su dujokauke, amuniciją ir galvos apdangalą (šalmą) ir padėti ant žemės;

užsinauti apsaugines kojines;

patempti už dėklą išskleidimo juostos ir išskleisti dėklą;

vilkėti apsiaustą maunantis rankoves;

išlaisvinti raištelių galus iš dėklo pusšiedžių, įverti juos į pusšiedžius apsiausto spačioje ir pritvirtinti (36a pav.);

užsegti ant centrinio spyglio centrinius spyglių laikiklius iš pradžių dešiniame, po to kairiame apsiausto skverne ir pritvirtinti juos įtvirčiais (36b pav.);

užsegti apsiausto skvernus taip, kad kairysis skvernas apgaubtų kairiąją koją, o dešinysis - dešinę koją, dviejų spyglių laikiklius, esančius žemiau centrinio spyglio, pritvirtinti įtvirčiais;

užsegti apsiausto šonines velkes spygliais, apsukus jas aplink kojas žemiau kelių;

užsegti apsiausto kraštus, palikus neužsegtais du viršutinius laikiklius (36c pav.);

uždėti virš apsiausto amuniciją ir dujokaukę;

užsidėti dujokaukę kovos padėtyje;

uždėti pošalmį (žiemą šalant) ir galvos apdangalą (šalmą), po to gobtuvą, užsegti likusius apsiausto laikiklius ir gobtovo velkę;

užsimsuti pirštines;

pasimti ginklą (36d pav.).

Jeigu apsauginį komplektą kaip kombinezoną velkasi užteršto oro sąlygomis, kai dujokaukę jau yra kovos padėtyje, prieš apsiavelkant apsiaustą reikia išimti filtruojančią ir sugeriančią dėžutę iš krepšio ir palikti kaboti ant jungiamosios žarnos, o krepšį nuimti (RS-4 tipo dujokaukę); kitų tipų dujokaukėms - nuimti krepšį. Apsirengus apsauginį komplektą, užsidėti krepšį (įdėti į krepšį dujokaukės dėžutę - dujokaukę RS-4).

Jeigu užterštoje vietovėje neilgai būnama (ir jeigu leidžia koviniai veiksmi), pelengvinta amunicija ir krepšys su dujokaukės dėžute gali pasilikti po apsauginiu apsiaustu. Jungiamoji uždėtos dujokaukės žarna turi būti išleista iš po apsiausto tarp apsiausto antrojo ir trečiojo nuo viršaus kraštinių spyglių.

a

b

c

d

36 pav. Kariško apsauginio komplekto apsirėngimo kaip kombinezonas tvarka:

a, b, c, d - KAK apsilvilkimo nuoseklumas.

Keriško apsauginio komplekto, jeigu jis buvo naudojamas kaip kombinazones, nusiėmimo tvarka parodyta 37 pav.

Nusiimant KAK reikia:

- pasisukti veidu prieš vėją;
- nuimti dujokaukės krepšį (išimti iš dujokaukės R8-4 krepšio PSD, palikus ją laisvai kaboti ant jungiamosios žarnos);
- nuimti amuniciją;
- atsegti šonines velkes;
- nuimti įtvirtčius, atsegti apsiausto skvermus ir apsauginių kojinių velkes bei raištelius;
- atsegti apsiausto kraštus;
- atsegti rankovių velkes, nuimti rankovių kilpas nuo nykščių;
- atsegti gobtuvo velkę ir atvesti gobtuvą atgal ant nugaros (37a pav.);
- išlaisvinti laikiklius iš plieninių rėmelių;
- ištraukti rankes iš rankovių (už nugaros), nenusunant pirštinių;

- pakelti apsiaustą už laikiklių į viršų ir atvesti atgal (37b pav.);

atšėti kojinių raištelius nuo liemens diržo, o po to, padėjus užminant vienos kojos pirštais ant kitos kojos kojines kulno, ištraukti iki pusės kojos iš kojinių ir purtant nuseuti kojines.

Po veiksmų NM užterštoje zonoje apdoroti KAK, aprangą, amuniciją, dujokaukės krepšį ir apsvą degazuojančiu tirpalu paketo DPP (DPS-I), nusimsuti pirštines, nuimti dujokaukę.

PLĖVELINIS APSAUGINIS KOSTIUMAS

Plėvelinis apsauginis kostiumas (38 pav.) kartu su filtruojamosiomis OIAP apsaugo karių odos paviršių nuo NM, RD, BA, taip pat nežina sprangos, amunicijos, spavo ir asmeninio ginklo užteršimą.

Plėvelinis apsauginis kostiumas - periodinio nešiojimo apsaugos priemonė. Užteršus NM, BA, kostiumą naudoja tik vieną kartą. Po dezaktyvacijos kostiumą naudoja pakartotinai.

Plėvelinį kostiumą dėvi kartu su apsauginėmis pirštinėmis BL-IM ir BZ-IM.

a

b

37 pav. Kariško apsauginio komplekto, naudojamo kaip kombinezonas, nusiėmimo tvarka:

a, b - KAK nusiėmimo nuoseklumas.

a

b

38 pav. Plėvelinis apsauginis kostiumas:

a - apsisivilkus kaip apsisustą; b - užmovus rankoves.

LENGVAS APSAUGINIS KOSTIUMAS L-I

Lengvas apsauginis kostiumas L-I (rus. А-1, 39 pav.) apsaugo karių odos paviršių, aprangą ir spavą nuo užteršimo NM, RD, BA. Kostiumas - daugkartinė apsaugos priemonė.

39 pav. Lengvas apsauginis kostiumas:

I - striukė; 2 - gobtuvas; 3 - gerklės velkė; 4 - kilpa; 5 - tarpinė velkė; 6 - krepšys; 7 - kelnės; 8 - bosi; 9 - velkės; 10 - raiščiai; 11 - pirštinės.

§ 8. INDIVIDUALIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS ĮVAIRIOMIS SĄLYGOMIS

Ilgas buvimas apsirėngus individualias apsaugos priemones vargina žmogaus organizmą, todėl buvimo trukmė ribojama ir nustatoma atsižvelgiant į karių fizinį pasiruošimą, fizinio krūvio intensyvumą ir oro sąlygas.

Saulės spinduliams veikiant ir esant silpnam vėjui ilgasis karių buvimas izoliuojamose odos apsaugos priemonėse laikas gali būti: jeigu temperatūra ne žemesnė kaip 30°C - 15-20 minučių; nuo 25 iki 29°C - 30 minučių; nuo 20 iki 24°C - 40-45 minučių;

nuo 15 iki 19°C - I,5-2 val.; kai žemesnė nei 15°C temperatūra - daugiau kaip 3 val.

Pavėsyje, spsinisukus arba vėjuotais orais I,5 karto ilginamas buvimo spsaugos priemonėse laikas.

Pakartotinis buvimas spsirengus odos spsaugos priemonės ilgiam nei nustatyta tam tikrai temperatūrai leidžiamas pailsėjus 30 minučių. Kariai poilsiui nuvedami iš užteršto ploto į pavėsi užuovėjinėje pusėje. Poilsio metu leidžiama atsisagstyti viršutines spsuginių drabužių dalis. Jeigu oro temperatūra 15-20°C ir aukštesnė, spsuginius drabužius tikslinga užsivilkti ant spatinių baltinių, karštais orais rekomenduojama kartkartėmis leistyti jų paviršių vandeniu arba uždėti dirbančiam sudrėkintą spsiaustą (masuojantį chalstą).

Jeigu kariai ilgą laiką dėvi spsaugos priemones, reikia į tai atsižvelgti nustatant padaliniam uždavinius, nes laikui bėgant darbo tempai mažėja. Pavyzdžiui, nenutrukiamas 6 valandų karių buvimas spsirengus spsuginį kostiumą ir užsidėjus dujokaukę darbų tempą sumažina 50 proc.

Priklausomai nuo užteršimo pobūdžio, vietovės, karių vykdomo uždavinio, meteorologinių sąlygų ir kitų aplinkybių padalinį vadei nustato individualių spsaugos priemonių naudojimo būtinumą (9 lentelė).

1	2	3	4	5
veikiant (būnant) tankuose, automobi- lių kabinose ir užda- ruose kėbuluose, šar- vučiuose, slėptuvė- se ir blindaknuose, kuriuose neįrengti filtravimo ir vėdinimo įtaisai	Dujokaukė	Dujokaukė	Respiratorius (dujokaukė)	Be apsaugos priemonių
3. Įveikiant užterštus rajonus:	Dujokaukė	Dujokaukė, spsaugi- nis apsiaustas (už- movus rankoves), už- spauginés kojínés ir pirštínés	Respiratorius (du- jis apsiaustas, už- movus rankoves, už- movus rankoves (at- viruose automobi- liuose)	Be apsaugos priemonių
tankuose, šarvuo- tuose, automobi- lių kabinose ir už- deruose kėbuluose	Dujokaukė	Dujokaukė	Respiratorius (dujokaukė)	Be apsaugos priemonių
pėsčiomis	Dujokaukė ir ap- sauginés kojínés, o atsigulant ant žemės - spsaugi- nis apsiaustas	Dujokaukė, spsaugi- nés kojínés ir pirš- tinés, spsauginis apsiaustas (užmovus rankoves arba kaip kombinezonas), vei- kiant vietovėje, kur sukšta žolė, pasėliai, krūmai arba gilus sniegas	Respiratorius (dujokaukė)	Apsauginés kojínés

4. Ilgtai veikiančiam kaskam užterštoje vietovėje:

be priedangų	Dujokaukė	Dujokaukė, spausuginės kojinės ir pirštinės; dirbant su užteršta ginkluote ir kovos technika, vykdamas žinerinius darbus - ir spausuginius spaisius (užmovus rankoves arba kaip kombinones)	Respiratorius (dujokaukė)	Apsauginės kojinės
--------------	-----------	---	---------------------------	--------------------

tankuose, šarvučiuose, Dujokaukė automobilių kabinose ir uždaruose kėbuluose, slėptuvėse ir blindavimuose be filtravimo ir vėdinimo įtaisų

Dujokaukė

Be spausgcs priemonių

5. Išėjus iš užteršto rajono ir atlikus dalinį specialųjį apdorojimą

Dujokaukė. Jeigu reikia kaskam taktuoti su užteršta ginkluote ir kovos technika - spausuginės kojinės, pirštinės ir spausginis spaisiustas (užmovus rankoves arba kaip kombinones)

Be spausgcs priemonių

Pastabos: I. X Tas pat atviruose automobiliuose.

2. Nurodyta IAP naudojimo užterštoje vietovėje tvarka gali būti patikslinta, atsižvelgiant į užteršimo lygį ir pobūdį, NM koncentraciją ore ir kitas sąlygas.

§ 9. INDIVIDUALIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ TECHNINIS APTARNAVIMAS PA DALINIUCSE

Kiekvienas karys privalo prižiūrėti jam išduotas IAP, laikyti jas tvarkingas ir nuolat parengtas, kadien jas apžiūrėti, savarankiškai šalinti smulkius gedimus, atlikti smulkų remontą, pranešti vadui apie pastebėtus, bet nepašalintus sugedimus.

Laikant dujokaukę nuolat parengta, reikia:

saugoti dujokaukę nuo smūgių ir stipraus kratyimo; atsargiai elgtis su iškvėpimo vožtuvais ir be reikalo jų neišimti; jeigu vožtuvai užsiteršė arba sulipo, išėmus iš vožtuvų dėžutės, atsargiai juos prepūsti arba praplauti vandeniu;

įnešant dujokaukę šaltu metų laiku į šiltą patalpą, po aprašymo sausai iššluostyti visas jos dalis;

susitepus šalminei kaukei (kaukei), atpalaiduoti jungiamąją žarną (FSD) ir nuplauti antveidį vandeniu su muilu; šalminę kaukę (kaukę) nušluostyti sausu švariu skuduru ir išdžiovinti; ypač kruopščiai nususinti vožtuvų dėžutę;

nelaikyti dujokaukės drėgnoje vietoje; neleisti, kad vanduo patektų į vožtuvų dėžutę; nelaikyti dujokaukės drėgname krepšyje, esant galimybei, ją išdžiovinti;

nelaikyti ir nedžiovinti dujokaukės prie iškūrentos krosnies, šildymo vamzdžių ir radiatorių, laužo;

nelaikyti dujokaukės krepšyje pašalinių daiktų;

naudojant dujokaukę, nuolat valyti krepšį, kad nebūtų dulkių ir purvo;

laikyti atlikti techninę priežiūrą.

Naudojus dujokaukę lauko sąlygomis, gavus naują arba pakeitus dujokaukę, pagrindinis iškvėpimo vožtuvas plaunamas vandeniu. Papildomą vožtuvą atsargiai nuvalo pirštais, neišimdami vožtuvo iš lizdo.

Techninė IAP priežiūra padaliniuose skirstoma į kasdieninę ir periodinę.

Kasdieninė techninė priežiūra atlieka turintis IAP karys: tiesiogiai po apsaugos priemonių naudojimo, jų dezaktyvacijos, degazacijos ir dezinfekcijos, taip pat dienotvarkėje nurodytu gincluotės ir technikos priežiūros laiku.

Kasdieninės techninės priežiūros metu vykdomi tokie darbai: valomos dulkės, purvas ir rūdys nuo apsaugos priemonių, jos džiovinamos;

apsaugos priemonės apžiūrimos;

smulkių remonto nestu šalinami smulkūs gedimai;

išplunami dujokaukių iškvėpimo vožtuvai (jeigu jie užsiteršę);

tikrinamas dujokaukės surinkimas;

papildomas dujokaukės komplektas nerasojančiomis plėvelėmis ir membranomis.

Periodinė techninė IAP priežiūra atliekama ne rečiau kaip du kartus per metus, vėdo nustatytu laiku.

Kovinėmis sąlygomis periodinė techninė priežiūra atliekama, atsižvelgiant į aplinkybes, pagal vėdo nurodymus.

Atliekant periodinę priežiūrą, kiekvienas karys atlieka kasdieninės techninės priežiūros darbus, o instruktorius prietaisais tikrina PSD (jų pasipriešinimą kvėpavimui) ir surinktų dujokaukių sandarumą.

§ 10. INDIVIDUALIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ NAUDOJIMO NORMATYVAI

I normatyvas. Dujokaukės užsidėjimas

Kariai yra tankinėje arba žygio rikiuotėje (eina, bėga). Dujokaukės žygio padėtyje. Netikėtai duodama komanda "Dujos".

Normatyvo vykdymo laiko vertinimas:

puikiai - 7 s;

gerai - 8 s;

pakankamai - 9 s;

patenkinamai - 10 s.

Gelutinau įvertinant normatyvo vykdymą, atsižvelgiama į padarytas klaidas.

Mežinančios pažymį vienu balu klaidos:

1. Užsidedant dujokaukę, neužsimerkta ir nesulaikytas kvėpavimas, o nusiimant - giliai neiškvepta;

2. Antveidis perkreiptas arba persukta jungiamoji žarna.

Ležiančios nepatenkinamą pažymį klaidos:

1. Susidarė tokios rankšlės arba perkreipimai, kad oras gali patekti po antveidžiu;
2. Nevisiškai užsukta jungiamosios žarnos veržlė arba prisukta PSD;
3. Neteisingai parinktas antveidžio dydis.

2 normatyvas. Dujokaukės naudojimas užterštoje atmosferoje

Keriai yra techninio dujokaukių tikrinimo palapinėje (patalpoje), kur sudaryta atitinkama chlorpikrino koncentracija.

Dujokaukės kovos padėtyje.

Duodama viena iš šių įvadinčių: "Sužalota jungiamoji žarna" arba "Suplyšo šalminė kaukė (kaukė)".

Pagal įvadinę "Sužalota jungiamoji žarna" reikia sulaikyti kvėpavimą, užsimerkti, atsukti jungiamąją žarną ir pritvirtinti PSD tiesiai prie antveidžio vožtuvų dėžutės, giliai iškvėpti, atsimerkti, toliau kvėpuoti, ranka laikant PSD.

Pagal įvadinę "Suplyšo šalminė kaukė (kaukė)" sulaikyti kvėpavimą, užsimerkti, nusimti dujokaukę, atspalaiduoti nuo antveidžio PSD, spžioti dėžutės kaklelį, užspausti nosį ir nestsimerkiant kvėpuoti per burną.

Normatyvo vykdymo laikas vertinamas:

- puikiai - 18 s;
- labai gerai - 19 s;
- gerai - 20 s;
- pakenkamai - 22 s;
- patenkinamai - 24 s.

Normatyvo vykdymas vertinamas nepatenkinamai, jeigu viršytas 24 s laikas arba chlorpikrinas paveikė akis ir kvėpavimo organus.

3 normatyvas. Kariško apsauginio komplekto ir dujokaukės užsidėjimas

Keriai būrio (skyrėms) sudėtyje kaunasi, yra išsidėstymo rajone, priedangose, mašinose. Apsaugos priemonės su keriais.

KAK, msunantis rankoves, uždedamas pagal komandą "Kojines, pirštines, apsiaustą apsivilkti. Dujos".

Normatyvo vykdymo laikas vertinamas:

a) kariai vykdo normatyvą atviroje vietovėje:

- puikiai - 3 min. ;
- labai gerai - 3 min. 10 s ;
- gerai - 3 min. 20 s ;
- pakankamai - 3 min. 40 s ;
- patenkinamai - 4 min.

b) kariai vykdo normatyvą priedangose, mašinos:

- puikiai - 4 min. 40 s ;
- labai gerai - 4 min. 50 s ;
- gerai - 5 min. ;
- pakankamai - 5 min. 30 s ;
- patenkinamai - 6 min.

KAK apsivelkamas kaip kombinezonas pagal komandą "Apsaugini komplektą užsidėti. Dujos".

Normatyvo vykdymo laikas vertinamas:

a) kariai vykdo normatyvą atviroje vietovėje:

- puikiai - 4 min. 40 s ;
- labai gerai - 4 min. 50 s ;
- gerai - 5 min. ;
- pakankamai - 5 min. 30 s ;
- patenkinamai - 6 min.

b) kariai vykdo normatyvą priedangose, mašinos:

- puikiai - 8 min. ;
- labai gerai - 8 min. 30 s ;
- gerai - 9 min. ;
- pakankamai - 10 min. ;
- patenkinamai - 11 min.

Mažinančios pažymį vienu balu klaidos:

1. Maunantis spsaugines kojines, buvo užsegtos velkės;
2. Netelsingai užsegti apsisusto skvernai arba nevisiškai apsisutos kojinės;
3. Nesutvirtinti įtvirtiais spyglių laikikliai arba no užsegti du spygliai;
4. Apsivelkant apsisustą kaip kombinezoną, neuždėta virš apsaugos amunicija ir dujokaukė.

Lemiamčios nepatenkinamą pažymį klaidos:

1. Sužalotos apsaugos priemonės;

2. Padarytos klaidos, lemiamčios I normatyvo nepatenkinamą pažymį.

4 Normatyvas. Veiksmai pagal signalą "Cheminiis pavojus"

Kariai būrio (skyriaus) sudėtyje vykdo kovinį uždavinį, yra atviroje vietovėje arba arti kovos technikos, fortifikacinių statinių. Apsaugos priemonės su kariais.

Duodamas signalas "Cheminiis pavojus". Pagal šį signalą kariai, veikdami atviroje vietovėje, atvirose mašinose, užsideda dujokaukes, velkasi apsauginius apsiaustus kaip apsiaustą ir stebi vietovę.

Normatyvo vykdymo laikas vertinamas:

puikiai	- 36 s;
labai gerai	- 38 s;
gerai	- 40 s;
pakankamai	- 45 s;
patenkinamai	- 50 s.

Jeigu kariai yra 5-10 m nuotoliu nuo priedangų (slėptuvių), uždaros kovos technikos, jie užsideda dujokaukes, užima savo vietas priedangose ir mašinose, uždaro duris ir įjungia kolektyvinės apsaugos priemones.

Normatyvo vykdymo laikas vertinamas:

puikiai	- 25 s;
labai gerai	--26 s;
gerai	- 27 s;
pakankamai	- 30 s;
patenkinamai	--32 s.

Toliausiems veiksams užterštoje vietovėje duodama komanda "Kojines, pirštines, apsiaustą apsivilkti". Pagal šią komandą kariai, nenuimdami dujokaukių, msunasi apsaugines kojines, pirštines ir apsiausto rankoves.

Normatyvo vykdymo laikas atviroje vietovėje:

puikiai	- 3 min.;
labai gerai	- 3 min. 10 s;
gerai	- 3 min. 20 s;
pakankamai	- 3 min. 40 s;
patenkinamai	- 4 min.

Normatyvo vykdymo laikas priedangose ir uždaroje mašinos:

puikiai	- 5 min.
labai gerai	- 5 min. 15 s;
gerai	- 5 min. 30 s;
pakankamai	- 6 min.;
patenkinamai	- 6 min. 30 s.

Mažinančios pažymį vienu balu klaidos:

1. Nevisiškai uždarytos durys;
2. Kariai nestebi vietovės.

Ležinančios nepatenkinamą pažymį klaidos: velkantis apsauginį apsiaustą kaip apsiaustą, paliktos neapsaugotos atakios kūno, ap-
rangos ir spavo dalys.

L I T E R A T Ū R A

1. Civilinė gynyba. -V.: Mokslas, 1988. -P. 44-68.
 2. E.Kisinas, A.Baukys. Civilinės saugos pagrindai. -K.: Technologija, 1992.
 3. E.Kisinas, B.Varnas. Radioaktyviojo užteršimo ir cheminio užnuodijimo įvertinimas. -K.: Technologija, 1992. -P.61-80, 113-118.
 4. Užteršimų stipriai veikiančiomis nuodingomis medžiagomis, įvykus avarijoms chemiškai pavojinguose objektuose, masto prognozavimo metodika. -V.: Civilinės saugos departamentas, 1992.
 5. Защита от оружия массового поражения. -2-е изд., перераб. и доп. -М.: Воениздат, 1989. -С. 257-271.
 6. Оружие массового поражения и защита войск ПВО. -В.: Вильнюсское ВУ радиоэлектроники ПВО, 1981.
 7. Руководство по эксплуатации средств индивидуальной защиты. Часть II. -М.:Воениздат, 1988.
 8. Средства индивидуальной защиты. -Ленинград.: Химия, 1989. -С. 9-20, 29-117.
-

T U R I N Y S

§ 1. Bendri teiginiai	2
§ 2. Filtruojamosios kvėpavimo organų individualios apsaugos priemonės	4
Kariškos filtruojamosios dujų sukės	4
Respiratorius	23
Papildomo patrono komplektas	25
Hepkalitinis patronas	28
§ 3. Izoliuojamieji kvėpavimo aparatai	29
§ 4. Akių individualios apsaugos priemonės	30
§ 5. Civilinės kvėpavimo organų apsaugos priemonės	31
§ 6. Medicinos apsaugos priemonės	34
§ 7. Odos individualios apsaugos priemonės	38
Filtruojamosios odos apsaugos priemonės	38
Izoliuojamosios odos apsaugos priemonės	39
§ 8. Individualių apsaugos priemonių naudojimas įvairiomis sąlygomis	50
§ 9. Individualių apsaugos priemonių techninis aptarnavimas pedaliniuose	55
§ 10. Individualių apsaugos priemonių naudojimo normatyvai	56
Literatūra	61

Krašto apsaugos mokykla
KISINAS Eugenijus
INDIVIDUALIOS APSAUGOS PRIEMONĖS
Mokymo priemonė
Redagavo J.Glosaitė

Pasirašyta spausdinti 1992 11 05 SL Nr.1432.Formatas 60x84
Popierius spaudos, 4,0 sąl.sp.l. 7,44 apsk.leid.l. Tiražas400egz.
Užsakymas 770.

Leidykla
Spausdino "Projektservis" spaustuvė.232600 Vilnius,Lukiškių 3:

355.58

Ki-206